

Na osnovu člana 4 Zakona o spoljnoj trgovini naoružanjem i vojnom opremom („Službeni list CG“, broj 40/16), Vlada Crne Gore, na sjednici od ___ februara 2024. godine, donijela je

**ODLUKU
O UTVRĐIVANJU NACIONALNE KONTROLNE LISTE NAORUŽANJA I VOJNE
OPREME***

Član 1

Ovom odlukom utvrđuje se Nacionalna kontrolna lista naoružanja i vojne opreme.

Član 2

Kontrolisanom robom naoružanja i vojne opreme smatra se naoružanje, vojna oprema i odnosne tehnologije, koji su usklađeni sa Zajedničkom listom vojne opreme, koja je obuhvaćena pravilima ponašanja Evropske unije o postupanju kod izvoza naoružanja.

Nacionalna kontrolna lista naoružanja i vojne opreme data je u Prilogu, koji je sastavni dio ove odluke.

Član 3

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme* („Službeni list CG“, broj 58/21).

Član 4

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

*U ovu odluku prenesene su odredbe Direktive Zajedničke liste vojne opreme Evropske unije broj 2023/C 72/02 od 21. februara 2022. godine, koju je Savjet usvojio 20. februara 2023. godine.

Broj: _____

Podgorica, ___ februara 2024. godine

VLADA CRNE GORE

**Predsjednik,
mr Miloško Spajić**

NACIONALNA KONTROLNA LISTA NAORUŽANJA I VOJNE OPREME

Napomena 1. *Pojmovi pod „navodnicima” su definisani pojmovi. Pogledajte „Definicije pojmova korišćenih u listi” date u prilogu ove liste.*

Napomena 2. *U nekim slučajevima hemikalije su popisane imenom i CAS brojem. Lista se odnosi na hemikalije iste strukturne formule (uključujući hidrate) bez obzira na ime ili CAS broj. CAS brojevi prikazani su kako bi se lakše identifikovala određena hemikalija ili smjesa bez obzira na nomenklaturu. CAS brojevi ne mogu se koristiti kao jedino sredstvo identifikacije jer neki oblici navedenih hemikalija imaju različite CAS brojeve, a i smješe koje sadrže navedenu hemikaliju mogu takođe imati različite CAS brojeve.*

ML1. Oružje s glatkom cijevi kalibra manjeg od 20 mm, ostalo naoružanje i automatsko oružje kalibra 12,7 mm (kalibra 0,50 inča) ili manje i pribor, kao što slijedi, te za njih posebno konstruisane komponente:

Napomena: *ML1. ne odnosi se na:*

- a. *Vatreno oružje posebno konstruisano za upotrebu s tzv. lažnom municijom i iz kojeg nije moguće ispaliti projektil;*
- b. *Vatreno oružje posebno konstruisano za izbacivanje projektila povezanih žicom ili uzicom, bez visoko eksplozivnog punjenja ili komunikacijske povezanosti, s dometom ne većim od 500 m;*
- c. *Oružje koje ispaljuje municija s ivičnim paljenjem i koje nije potpuno automatsko;*
- d. *„Onesposobljeno vatreno oružje”.*

Tehnička napomena:

„Onesposobljeno vatreno oružje” je vatreno oružje koje je onesposobljeno za ispaljivanje projektila postupcima koje je odredilo nacionalno tijelo države članice EU ili države učesnice u Wassenaarskom aranžmanu. Tim postupcima nepovratno se mijenjaju osnovni elementi vatrenog oružja. U skladu s nacionalnim zakonima i propisima, onesposobljavanje vatrenog oružja može se dokazati potvrdom koju izdaje nadležni organ te ono može biti naznačeno na vatrenom oružju u obliku pečata na osnovnom dijelu.

- a. *Puške i kombinirane puške, pištolji, mitraljezi, kratki mitraljezi i višecijevno oružje;*

Napomena: *ML1.a. ne odnosi se na sljedeće:*

- a. *Puške i kombinirane puške proizvedene prije 1938.;*
- b. *Reprodukcije pušaka i kombiniranih pušaka čiji su originali proizvedeni prije 1890.;*
- c. *Pištolji, višecijevno oružje i mitraljezi proizvedeni prije 1890. i njihove reprodukcije;*
- d. *Puške ili pištolji koji su posebno konstruisani za ispaljivanje inertnih projektila uz pomoć kompresovanog vazduha ili CO₂;*
- e. *Pištolji posebno izrađeni za bilo šta od sljedećeg:*
 1. *Ubijanje domaćih životinja; ili*
 2. *Uspavljivanje životinja.*

- b. *Oružje s glatkom cijevi kao što slijedi:*

1. Oružje s glatkom cijevi posebno konstruisano za vojnu upotrebu;
2. Ostalo oružje s glatkom cijevi kao što slijedi:
 - a. Potpuno automatsko oružje;
 - b. Poluautomatsko oružje ili oružje s kliznim mehanizmom punjenja (pumperice);

Napomena: *ML1.b.2. ne odnosi se na oružje posebno konstruisano za ispaljivanje inertnih projektila uz pomoć kompresovanog vazduha ili CO₂.*

Napomena: *ML1.b. ne odnosi se na sljedeće:*

- a. Oružje s glatkom cijevi proizvedeno prije 1938.;
- b. Reprodukције oružja s glatkom cijevi čiji su originali proizvedeni prije 1890.;
- c. Oružje s glatkom cijevi koje se koristi za lov ili sport. To oružje ne smije biti posebno konstruisano za vojnu upotrebu niti smije biti automatsko;
- d. Oružje s glatkom cijevi posebno konstruisano za bilo šta od navedenog:
 1. Ubijanje domaćih životinja;
 2. Uspavljivanje životinja;
 3. Seizmička testiranja;
 4. Ispaljivanje industrijskih projektila; ili
 5. Onesposobljavanje improviziranih eksplozivnih naprava (IED-ova).

VAŽNA NAPOMENA: *Za sredstva za onesposobljavanje vidjeti ML4. i unos IA006 u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namjene.*

- c. Oružje koje ispaljuje municiju bez čaure;
- d. Oprema posebno konstruisana za sredstva navedena u ML1.a., ML1.b. ili ML1.c., kao što slijedi:
 1. odvojivi okviri za municiju;
 2. prigušivači pucnja ili moderator;
 3. „nosači oružja”;

Tehnička napomena:

Za potrebe ML1.d.3. „nosač oružja” je naprava konstruisana za postavljanje oružja na kopneno vozilo, „vazduhoplov”, plovilo ili konstrukciju.

4. prigušivači pucnja;
5. optički nišani za oružje s elektronskom obradom slike;
6. optički nišani za oružje posebno konstruisano za vojnu upotrebu;

ML2. Oružje s glatkom cijevi kalibra 20 mm ili većeg, ostalo oružje ili naoružanje kalibra većeg od 12,7 mm (kalibra 0,50 inča), bacači posebno konstruisani ili modifikovani za vojnu upotrebu i pripadajući pribor, kao što slijedi, te za njih posebno konstruisane komponente:

- a. Vatreno oružje, topovi, minobacači, protivtenkovsko oružje, raketni bacači, vojni bacači plamena, puške, beztrajno oružje i oružje s glatkom cijevi;

Napomena 1. *ML2.a. uključuje injektore, mjerne uređaje, rezervoare i ostale komponente posebno konstruisane za upotrebu sa punjenjem tečnog goriva za bilo koji dio opreme naveden u ML2.a.*

Napomena 2. *ML2.a. ne odnosi se na oružje kao što slijedi:*

- a. *Puške, oružje s glatkom cijevi i kombinirano oružje proizvedeno prije 1938.;*
 - b. *Reprodukcije pušaka, oružja s glatkom cijevi i kombiniranog oružja čiji su originali proizvedeni prije 1890.;*
 - c. *Vatreno oružje, topove i minobacače proizvedene prije 1890.;*
 - d. *Oružje s glatkom cijevi koje se koristi za lov ili sport. To oružje ne smije biti posebno konstruisano za vojnu upotrebu niti smije biti automatsko;*
 - e. *Oružje s glatkom cijevi posebno konstruisano za bilo šta od navedenog:*
 1. *ubijanje domaćih životinja;*
 2. *uspavljanje životinja;*
 3. *seizmička testiranja;*
 4. *ispaljivanje industrijskih projektila; ili*
 5. *onesposobljavanje improviziranih eksplozivnih naprava (IED-ova);*
- VAŽNA NAPOMENA: *Za sredstva za onesposobljavanje vidjeti ML4. i unos IA006 u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namjene.*
- f. *Ručni lanseri projektila posebno konstruisani za izbacivanje projektila povezanih žicom ili uzicom, bez visokoeksplozivnog punjenja ili komunikacijske povezanosti, s dometom ne većim od 500 m.*

b. *Bacači, posebno konstruisani ili modifikovani za vojnu upotrebu*

1. *bacači dimnih granata;*
2. *bacači gasnih granata;*
3. *bacači pirotehničkih sredstava;*

Napomena: *ML2.b. ne odnosi se na signalne pištolje.*

c. *Posebno konstruisani pribor za oružje naveden u ML 2.a. kao što slijedi:*

1. *nišani za oružje i nosači nišana za oružje posebno konstruisani za vojnu upotrebu;*
2. *naprave za smanjenje otkrivanja položaja;*
3. *nosači;*
4. *odvojivi okviri za municiju;*

d. *Ne upotrebljava se od 2019.*

ML3. Municija i naprave za podešavanje upaljača, kao što slijedi, te posebno konstruisane komponente za njih:

- a. *Municija za oružje navedeno u ML1., ML2. ili ML12.*
- b. *Naprave za podešavanje upaljača posebno konstruisani za municiju navedenu u ML3.a.*

Napomena 1. *Posebno konstruisane komponente navedene u ML3. uključuju:*

- a. *Proizvode od metala ili plastike, kao što su nakovanj za kapisle, košuljice za zrno, veze za patrone, rotirajuće trake i metalni djelovi municije;*
- b. *Sigurnosne i oružane naprave, upaljače, senzore i naprave za iniciranje;*

- c. Energetska punjenja za jednokratno ispaljenje;
- d. Zapaljive čaure za punjenje;
- e. Podmuniciju, uključujući bombe, mine i projektele za navođenje.

Napomena 2. ML3.a. ne odnosi se na bilo šta od sljedećeg:

- a. Municija čija je čaura zatvorena bez projektila (tzv. prazna zvijezda);
- b. Tzv. lažna municija sa perforiranom komorom za barut;
- c. Ostala prazna i lažna municija koja ne sadrži komponente konstruisane za bojevu municiju; ili
- d. Komponente posebno konstruisane za praznu ili lažnu municiju, navedenu u ovoj Napomeni 2.a., b. ili c.

Napomena 3.

ML 3.a. ne odnosi se na patrone posebno konstruisane za bilo koju od sljedećih namjena:

- a. Signaliziranje;
- b. Tjeranje ptica; ili
- c. Paljenje fitilja na naftnim bušotinama.

ML4. Bombe, torpeda, rakete, projektili, ostale eksplozivne naprave i punjenja, kao i pripadajuća oprema i pribor, kao što slijedi, posebno konstruisana za vojnu upotrebu, te za njih posebno konstruisane komponente:

VAŽNA NAPOMENA 1. Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

VAŽNA NAPOMENA 2. Za sisteme za zaštitu aviona od raketa (AMPS), vidjeti ML4.c.

- a. Bombe, torpeda, granate, dimni kanisteri, rakete, mine, projektili, dubinska (protivpodmornička) punjenja, punjenja za rušenje, kao i oprema za uništavanje, „pirotehničke“ naprave, patrone, pripadajuća podmunicija i simulatori (npr. oprema koja simulira karakteristike bilo koje od tih stavki), posebno konstruisanih za vojnu upotrebu;

Napomena: ML4.a. uključuje:

- a. Dimne granate, zapaljive bombe i eksplozivne naprave;
- b. Mlaznice raketnih projektila i vrhove projektila na letjelicama koje imaju mogućnost povratka u atmosferu.

VAŽNA NAPOMENA: Za municiju u obliku čaura ili magacina za oružje ili lansere navedene u ML1. ili ML2. i podmuniciju posebno konstruisanu za municiju, vidjeti ML3.

- b. Oprema koja ima sve od navedenog:

1. Posebno je konstruisana za vojnu upotrebu; i
2. Posebno je konstruisana za „aktivnosti“ koje su vezane uz bilo što od navedenog:
 - a. Robu navedenu u ML 4.a.; ili
 - b. Improvizirane eksplozivne naprave (IED-ove).

Tehnička napomena:

Za potrebe ML4.b.2. „aktivnosti“ se odnosi na rukovanje, ispaljivanje, polaganje, nadzor, pražnjenje, detoniranje, aktiviranje, električno napajanje s jednokratnim operativnim efektom,

zavaravanje, ometanje, odstranjivanje, otkrivanje, ometanje ili odlaganje.

Napomena 1. *ML 4.b. uključuje:*

- a. Mobilnu opremu za pretvaranje gasa u tečno stanje;*
- b. Plutajuće električne provodne kablove za čišćenje magnetnih mina.*

Napomena 2. *ML 4.b. ne odnosi se na ručne naprave koje su namijenjene isključivo za detekciju metalnih predmeta i nemaju mogućnost razlikovanja mina od ostalih metalnih predmeta.*

c. **Sistemi za zaštitu aviona od raketa (AMPS).**

Napomena: *ML4.c. ne odnosi se na AMPS koji ima sve od navedenog:*

- a. Bilo koji od sljedećih senzora za upozorenje na prisutnost projektila:*
 - 1. Pasivne senzori koji dostižu jačinu signala između 100 – 400 nm; ili*
 - 2. Aktivne pulsirajuće Dopplerove senzore za upozorenje na prisutnost projektila;*
- b. Sisteme za stvaranje protivmjera;*
- c. Baklje, koje imaju i vidljiv i infracrveni trag, za ometanje projektila zemlja-vazduh; i*
- d. Ugrađen na „civilnom vazduhoplovu” i koji ima sve od navedenog:*
 - 1. AMPS je u funkciji samo na određenom „civilnom vazduhoplovu” na kojem je ugrađen određeni AMPS i za kojeg je izdat bilo koji od sljedećih dokumenata:*
 - a. Civilni certifikat tipa koji izdaju organi nadležni za civilno vazduhoplovstvo jedne ili više država članica EU-a ili države učesnice u Wassenaarskom aranžmanu ili*
 - b. Odgovarajući dokument priznat od Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (ICAO);*
 - 2. AMPS koristi zaštitu za sprečavanje neovlašćenog pristupa „softveru” i*
 - 3. AMPS uključuje aktivni mehanizam koji onemogućava da funkcioniše sistem u slučaju njegovog uklanjanja s „civilnog vazduhoplova” na koji je ugrađen.*

ML5. Sistemi za kontrolu, uzbunjivanje i upozorenje, kao i slični sistemi, oprema za testiranje, pucanje i protivmjere, kao što slijedi, posebno konstruisana za vojnu upotrebu, te za njih posebno konstruisane komponente i pribor:

- a. Nišani za oružje, računari za bombardovanje, sistemi za navođenje oružja i sistemi za kontrolu paljbe;
- b. Ostali sistemi za kontrolu paljbe, uzbunjivanja i upozoravanja te slični sistemi kao što slijedi:
 1. Sistemi za određivanje položaja cilja, označivanje, određivanje daljine do cilja, posmatranje ili praćenje;
 2. Oprema za detekciju, prepoznavanje ili identifikaciju;
 3. Oprema za prikupljanje podataka ili za ugradnju senzora;
- c. Oprema za protivmjere namijenjena sredstvima navedenim u ML5.a. ili ML5.b.;

Napomena: *Za potrebe ML5.c., oprema za protivelektronsko djelovanje uključuje i opremu za otkrivanje.*

- d. Oprema za testiranje na terenu ili ciljanje, posebno konstruisana za sredstva koja su navedena u ML5.a., ML5.b. ili ML5.c.

ML6. Kopnena vozila i komponente kao što slijedi:

VAŽNA NAPOMENA: Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.

- a. Kopnena vozila i njihove komponente posebno konstruisana ili modifikovana za vojnu upotrebu;

Napomena 1. ML6.a. uključuje:

- a. Tenkove i ostala vojna naoružana vozila te vojna vozila koja su opremljena nosačima za naoružanje ili opremom za postavljanje mina ili lansiranje projektila navedena u ML4.;
- b. Oklopna vozila;
- c. Amfibijska vozila i vozila za prelaženje dubokih vodenih površina;
- d. Vozila za izvlačenje i vozila za vuču ili transport municije ili sistema naoružanja, kao i pripadajuća opremu za rukovanje teretom;
- e. Prikjučna vozila.

Napomena 2. Modifikacija kopnenog vozila za vojnu upotrebu navedenog u ML6.a. podrazumijeva strukturnu, električnu ili mehaničku promjenu koja uključuje jednu ili više komponenti posebno konstruisanih za vojnu upotrebu. Ove komponente uključuju:

- a. Zaštitu pneumatika izvedenu tako da pneumatici budu neprobojni za metke;
- b. Oklopnu zaštitu vitalnih dijelova (npr. Rezervoara za goriva ili kabine vozila);
- c. Posebna pojačanja ili nosače oružja;
- d. Svijetla za noćnu vožnju.

- b. Ostala kopnena vozila i komponente kao što slijedi:

1. Vozila koja imaju sve od navedenog:

- a. konstruisana su od materijala ili djelova koji obezbjeđuju balističku zaštitu nivoa III ili veću (u skladu sa standardom NIJ 0108.01 iz septembra 1985. godine) ili „ekvivalentni standard”, ili su na njih montirani takvi materijali ili djelovi;
- b. prenos koja omogućava istovremeni pogon na sva četiri točka, uključujući vozila koja radi raspoređivanja pritiska na podlogu imaju dodatne točkove, bez obzira na to jesu li oni s pogonom ili ne;
- c. bruto masu vozila (GVWR) veću od 4.500 kg; i
- d. konstruisana ili modifikovana za terensku upotrebu;

2. Komponente koje imaju sve od navedenog:

- a. posebno su konstruisane za vozila navedena u ML6.b.1. i
- b. pružaju balističku zaštitu jednaku ili veću od nivoa III (u skladu sa standardom NIJ 0108.01 iz septembra 1985.) ili „ekvivalentni standard”.

VAŽNA NAPOMENA: vidjeti takođe ML13.a.

Napomena 1. ML6. ne odnosi se na civilna vozila konstruisana ili modifikovana za transport novca ili vrijednosti.

Napomena 2. ML6. ne odnosi se na vozila koja ispunjavaju sve od navedenog:

- a. proizvedena su prije 1946. godine;

- nemaju stavke navedene u Nacionalnoj kontrolnoj listi
- b. naoružanja i vojne opreme i proizvedene su nakon 1945. godine, osim reprodukcija originalnih komponenti ili pribora za vozilo i
 - c. ne uključuju oružje navedeno u ML1., ML2. ili ML4., osim ako je neupotrebljivo i ako iz njega nije moguće ispaljivati projekte.

ML7. Hemijski agensi, „biološki agensi”, „agensi za suzbijanje nereda”, radioaktivni materijali, pripadajuća oprema, komponente i materijali kao što slijedi:

- a. "Biološki agensi" ili radioaktivne supstance odabrane ili prilagođene da povećaju njihovu efikasnost u izazivanju ljudskih i životinjskih žrtava, degradiranju opreme ili oštećenju usjeva ili životne sredine;
- b. Agensi za hemijsko ratovanje (CW), uključujući:
 1. Nervne agense za hemijsko ratovanje:
 - a. O-alkil (jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil), alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)-fosfonofluoridati, kao što su:
sarin (GB):O-izopropil metilfosfonofluoridat (CAS 107-44-8) i
soman (GD):O-pinakolil metilfosfonofluoridat (CAS 96-64-0);
 - b. O-alkil (jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil), N,N-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) – fosforamidocijanidati, kao što su: tabun (GA):O-etil N, N-dimetilfosforamidocijanidat (CAS 77-81-6);
 - c. O-alkil (H ili jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil) S-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil)- aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfonotiolati i odgovarajuće alkalirane i protonirane soli, kao što je:
VX: O-etil S-2-diizopropilaminoetil metil fosfonotiolat (CAS 50782-69-9);
 2. Kožni agensi za hemijsko ratovanje:
 - a. Sumporni otrovi, kao što su:
 1. 2-hloroetilhlrometilsulfid (CAS 2625-76-5);
 2. Bis (2-hloroetil) sulfid (CAS 505-60-2);
 3. Bis (2-hloroetiltio) metan (CAS 63869-13-6);
 4. 1,2-bis (2-hloroetiltio) etan (CAS 3563-36-8);
 5. 1,3-bis (2-hloroetiltio) –n-propan (CAS 63905-10-2);
 6. 1,4-bis (2-hloroetiltio) –n-butan (CAS 142868-93-7);
 7. 1,5-bis (2-hloroetiltio) –n-pentan (CAS 142868-94-8);
 8. Bis (2-hloroetiltiometil) eter (CAS 63918-90-1);
 9. Bis (2-hloroetiltiometil) eter (CAS 63918-90-1);
 - b. Luiziti, kao što su:
 1. 2-hlorovinildihloroarsin (CAS 541-25-3);
 2. Tris (2-hlorovinil) arsin (CAS 40334-70-1);
 3. Bis (2-hlorovinil) hloroarsin (CAS 40334-69-8);
 - c. Azotni otrovi (iperiti) kao što su:

1. HN1: bis (2-hloroetil) etilamin (CAS 538-07-8);
 2. HN2: bis (2-hloroetil) metilamin (CAS 51-75-2);
 3. HN3: tris (2-hloroetil) amin (CAS 555-77-1);
3. Agensi za onesposobljavanje u hemijskom ratovanju, kao što su:
 - a. 3-kviniklidinil benzilat (BZ) (CAS 6581-06-2);
 4. Defolijanti namijenjeni hemijskom ratovanju, kao što su:
 - a. Butil 2-hloro-4-fluorofenoksiacetat (LNF);
 - b. 2,4,5-trihlorofenoksiocetenska kisjelina (CAS 93-76-5) pomiješana s 2,4-dihlorofenoksiocetenskom kisjelinom (CAS 94-75-7) (narandžasti agens (CAS 39277-47-9)).
- c. Binarni prekursori i ključni prekursori namijenjeni hemijskom ratovanju, kao što slijedi:
1. Alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfonil difluoridi, kao što su: DF: metil fosfonildifluorid (CAS 676-99-3);
 2. O-Alkil (H ili jednak ili manji od C10, uključujući cikloalkil) O-2-dialkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) aminoetil alkil (metil, etil, n-propil ili izopropil) fosfoniti i odgovarajuće alkalne i protonizovane soli, kao što su:
 QL: O-etil-2-di-izopropilaminoetil metilfosfonit (CAS 57856-11-8);
 3. Hlorosarin: O-izopropil metilfosfonohloridat (CAS 1445-76-7);
 4. Hlorosoman: O-pinakolil metilfosfonohloridat (CAS 7040-57-5);
- d. „Agensi za suzbijanje nemira”, aktivni hemijski sastojci i njihove kombinacije, uključujući:
1. α -bromobenzenacetonitril (Bromobenzil cijanid) (CA) (CAS 5798-79-8);
 2. [(2-hlorofenil) metilen] propandinitril, (o-hlorobenzilidenemalononitril) (CS) (CAS 2698-41-1);
 3. 2-hloro-1-feniletanon, fenilacil hlorid (ω -hloroacetofenon) (CN) (CAS 532-27-4);
 4. Dibenz-(b,f)-1,4-oksazefin (CR) (CAS 257-07-8);
 5. 10-hloro-5, 10-dihidrofenasazin, (fenarsazin hlorid), (Adamsit), (DM) (CAS 578-94-9);
 6. N-nonanomorfolin, (MPA) (CAS 5299-64-9);
- Napomena 1. ML7.d. ne odnosi se na “agense za suzbijanje nereda” koji su pojedinačno pakovani u svrhu samoodbrane.*
- Napomena 2. ML7.d. ne odnosi se na hemikalije sa aktivnim sastojcima i njihove kombinacije identifikovane i pakovane za proizvodnju hrane ili medicinske svrhe.*
- e. Oprema posebno konstruisana ili modifikovana za vojnu upotrebu, posebno konstruisana ili modifikovana za raspršivanje bilo čega od sljedećeg i za nju posebno namijenjene komponente:
 1. Materijali ili agensi koji su navedeni u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d.; ili
 2. Agensi za hemijsko ratovanje sastavljeni od prekursora koji su navedeni u ML7.c.;
 - f. Zaštitna oprema i preprema za dekontaminaciju, posebno konstruisana ili modifikovana za vojnu upotrebu, komponente i hemijske smješe, kao što slijedi:

1. Oprema posebno konstruisana ili modifikovana za vojnu upotrebu, za odbranu od materijala koji su navedeni u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d. i za nju posebno konstruisane komponente;
2. Oprema posebno konstruisana ili modifikovana za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima koji su navedeni u ML7.a., ML7.b. i za nju posebno konstruisane komponente;
3. Hemijske smješe posebno razvijene ili oblikovane za dekontaminaciju objekata kontaminiranih materijalima koji su navedeni u ML7.a. ili ML7.b.;

Napomena: *ML7.f.1. uključuje:*

- a. *rashladne jedinice posebno konstruisane ili modifikovane za nuklearno, biološko ili hemijsko filtriranje;*
- b. *zaštitnu odjeću.*

VAŽNA NAPOMENA: *Za civilne gas maske, zaštitnu opremu i opremu za dekontaminaciju vidjeti takođe i unos IA004 u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namjene.*

- g. Oprema, posebno konstruisana ili modificirana za vojnu uporabu, konstruisana ili modifikovana za detekciju ili identifikaciju materijala navedenih u ML7.a., ML7.b. ili ML7.d., i za nju posebno konstruisane komponente;

Napomena: *ML7.g. ne odnosi se na lične dozimetre za praćenje radijacije.*

VAŽNA NAPOMENA: *Vidjeti takođe i unos IA004 u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namjene.*

- h. „Biopolimeri” posebno konstruisani ili prerađeni za otkrivanje ili identifikaciju agenasa za hemijsko ratovanje koji su navedeni u ML7.b. i kulture posebnih ćelija koje se koriste za njihovu proizvodnju;
- i. „Biokatalizatori” za dekontaminaciju ili razgradnju agenasa za hemijsko ratovanje i njihovi biološki sistemi, kao što slijedi:
 1. „Biokatalizatori!” posebno konstruisani za dekontaminaciju ili razgradnju agenasa za hemijsko ratovanje koji su navedeni u ML7.b. a koji su rezultat usmjerene laboratorijske selekcije ili genetske manipulacije bioloških sistema;
 2. Biološki sistemi koji sadrže genetske informacije koje se odnose na proizvodnju „biokatalizatora” koji su navedeni u ML7.i.1., kao što slijedi:
 - a. „Vektori ekspresije”;
 - b. Virusi;
 - c. Ćelijske kulture.

Napomena 1. *ML7.b. i ML7.d. ne odnosi se na sljedeće:*

- a. *Cijanogen hlorid (CAS 506-77-4);*
- b. *Cijanovodična kisjelina (CAS 74-90-8);*
- c. *Hlor (CAS 7782-50-5);*
- d. *Karbonil hlorid (fosgen) (CAS 75-44-5);*
- e. *Difosgen (trihlorometil-hloroformat) (CAS 503-38-8);*
- f. *Ne upotrebljava se od 2004.*
- g. *Ksilil bromid, orto: (CAS 89-92-9); meta: (CAS 620-13-3); para: (CAS 104-81-4);*
- h. *Benzil bromid (CAS 100-39-0);*
- i. *Benzil jodid (CAS 620-05-3);*

- j. Bromo aceton (CAS 598-31-2);
- k. Cijan bromid (CAS 506-68-3);
- l. Bromo metiletiketone (CAS 816-40-0);
- m. Hloro aceton (CAS 78-95-5);
- n. Etil jodoacetat (CAS 623-48-3);
- o. Jodo aceton (CAS 3019-04-3);
- p. Hloropikrin (CAS 76-06-2).

Napomena 2. Čelijske kulture i biološki sistemi navedeni u ML7.h. i ML7.i.2. su isključivi i te tačke se ne odnose na ćelije ili biološke sisteme za civilne svrhe, kao što su poljoprivreda, farmacija, medicina, veterina, životna sredina, upravljanje otpadom ili prehrambena industrija.

ML8. „Energetski materijali” i odgovarajuće supstance, kao što slijedi:

VAŽNA NAPOMENA 1. Vidjeti takođe i unos IC011 u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namjene.

VAŽNA NAPOMENA 2. Za punjenja i sredstva, vidjeti ML4. i unos IA008 u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namjene.

Tehničke napomene:

1. Za potrebe ML8., osim ML8.c.11. ili ML8.c.12., „smješa” se odnosi na sastav od dvije ili više supstanci u kojima je najmanje jedna supstanca navedena u podstavovima ML8.
2. Bilo koja supstanca navedena u podstavovima ML8. je određena po ovoj listi čak i kada se koristi za neke druge primjene od onih navedenih (npr. TAGN se uglavnom koristi kao eksploziv ali se može koristiti i kao gorivo ili kao oksidator).
3. Za potrebe ML8., veličina čestica je srednji prečnik čestice na osnovu težine ili zapremine. Prilikom uzorkovanja i određivanja veličine čestica koriste se međunarodni ili ekvivalentni nacionalni standardi.
 - a. „Eksplozivi” i njihove „smješe” kao što slijedi:
 1. ADNBF (aminodinitrobenzofuroksan ili 7-amino-4,6-dinitrobenzofurazane-1-oksidi) (CAS 97096-78-1);
 2. BNCP (cis-bis (5-nitrotetrazolato) tetra amin-kobalt (III.) perhlorat) (CAS 117412-28-9);
 3. CL-14 (diamino dinitrobenzofuroksan ili 5,7-diamino-4,6-dinitrobenzofurazan-1-oksidi) (CAS 117907-74-1);
 4. CL-20 (HNIW ili heksanitroheksaazaisovurcitan) (CAS 135285-90-4); klatrati od CL-20 (za njegove “prekursore” vidjeti takođe ML8.g.3. i .g.4.);
 5. CP (2-(5-cijanotetrazolato) penta amin-kobalt (III.) perhlorat) (CAS 70247-32-4);
 6. DADE (1,1-diamino-2,2-dinitroetilen, FOX7) (CAS 145250-81-3);
 7. DATB (diaminotrinitrobenzen) (CAS 1630-08-6);
 8. DDFP (1,4-dinitrodifurazanopiperazin);
 9. DDPO (2,6-diamino-3,5-dinitropirazin-1-oksidi, PZO) (CAS 194486-77-6);

10. DIPAM (3,3'-diamino-2,2',4,4',6,6'-heksanitrobifenil ili dipikramid)
(CAS 17215-44-0);
11. DNGU (DINGU ili dintroglikoluril) (CAS 55510-04-8);
12. Furazani, kao što slijedi:
 - a. DAAOF (diaminoazoksifurazan);
 - b. DAAzF (diaminoazofurazan) (CAS 78644-90-3);
13. HMX i derivati (za njegove „prekursori” vidjeti takođe ML8.g.5.), kao što slijedi:
 - a. HMX (ciklotetrametilenetranitramin, oktahidro-1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazin,1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazaciklooktan, oktogen ili octogene) (CAS 2691-41-0);
 - b. difluoroaminirani analozi HMX;
 - c. K-55 (2,4,6,8-tetranitro-2,4,6,8-tetraazabiciklo [3,3,0]-oktanon-3, tetranitrosemiglikuril ili keto-bicklik HMX) (CAS 130256-72-3);
14. HNAD (heksanitroadamantan) (CAS 143850-71-9);
15. HNS (heksanitrostilben) (CAS 20062-22-0);
16. Imidazoli kao što slijedi:
 - a. BNNII (oktahidro-2,5-bis(nitroimino)imidazo[4,5-d]imidazol);
 - b. DNI (2,4-dinitroimidazol) (CAS 5213-49-0);
 - c. FDIA (1-fluoro-2,4-dinitroimidazol);
 - d. NTDNIA (N-(2-nitrotriazolo)-2,4-dinitroimidazol);
 - e. PTIA (1-pikril-2,4,5-trinitroimidazol);
17. NTNMH (1-(2-nitrotriazolo)-2-dinitrometilen hidrazin);
18. NTO (ONTA ili 3-nitro-1,2,4-triazol-5-jedan) (CAS 932-64-9);
19. Polinitrokubani s više od četiri nitro grupe;
20. PYY (2,6-Bis(picrilamino)-3,5-dinitropiridin) (CAS 38082-89-2);
21. RDX i derivati, kao što slijedi:
 - a. RDX (ciklotrimetilenetrinitramin, ciklonit, T4, heksahidro-1,3,5-trinitro-1,3,5-1,3,5-triazin, 1,3,5-trinitro-1,3,5-triaza-cikloheksan, heksogen ili hexogene) (CAS 121-82-4);
 - b. Keto-RDX (K-6 ili 2,4,6-trinitro-2,4,6-triazacikloheksanon)
(CAS 115029-35-1);
22. TAGN (triaminoguanidinenitrat) (CAS 4000-16-2);
TATB (triaminotrinitrobenzen) (CAS 3058-38-6) (za njegove „prekursori” vidjeti takođe 23. ML8.g.7.);
23. ML8.g.7.);
24. TEDDZ (3,3,7,7-tetrabis(difluoramino) oktahidro-1,5-dinitro-1,5-diazocin);
25. Tetrazoli, kao što slijedi:
 - a. NTAT (nitrotriazol aminotetrazol);
 - b. NTNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-4-nitrotetrazol);
26. Tetril (trinitrofenilmetilnitramin) (CAS 479-45-8);
27. TNAD (1,4,5,8-tetranitro-1,4,5,8-tetraazadekalin) (CAS135877-16-6)

- (vidjeti takođe ML8.7.6 za njegove “prekursore”);
28. TNAZ (1,3,3-trinitroazetidin) (CAS 97645-24-4)
(vidjeti takođe ML8.g.2 za njegove “prekursore”);
29. TNGU (SORGUYL ili tetranitroglikoluril) (CAS 55510-03-7);
30. TNP (1,4,5,8-tetranitro-piridazino[4,5-d]piridazin) (CAS 229176-04-9);
31. Triazini, kao što slijedi:
- DNAM (2-oksi-4,6-dinitroamino-s-triazin) (CAS 19899-80-0);
 - NNHT(2-nitroimino-5-nitro-heksahidro-1,3-5-triazin)
(CAS 130400-13-4);
32. Triazoli, kao što slijedi:
- 5-azido-2-nitrotriazol;
 - ADHTDN (4-amino-3,5-dihidrazino-1,2,4-triazol dinitramid)
(CAS 1614-08-0);
 - ADNT (1-amino-3,5-dinitro-1,2,4-triazol);
 - BDNTA ([bis-dinitrotriazol]amin);
 - DBT (3,3’-dinitro-5,5-bi-1,2,4-triazol) (CAS 30003-46-4);
 - DNBT (dinitrobistriazol) (CAS 70890-46-9);
 - Ne upotrebljava se od 2010;
 - NTDNT (1-N-(2-nitrotriazolo) 3,5-dinitrotriazol);
 - PDNT (1-picril-3,5-dinitrotriazol);
 - TACOT (tetranitrobenzotriazolobenzotriazol) (CAS 25243-36-1);
33. „Eksplzivni” koji nijesu navedeni na drugom mjestu u ML8.a., i koji imaju bilo šta od sljedećeg:
- brzinu detonacije koja prelazi 8700 m/s na maksimalnoj gustini ili
 - pritisak detonacije veći od 34 GPa (340 kbar);
34. Ne upotrebljava se od 2013.
35. DNAN (2,4-dinitroanizol) (CAS 119-27-7);
36. TEX (4,10-dinitro-2,6,8,12-tetraoksa-4,10-diazaisovurcitan);
37. GUDN (Guanylurea dinitramid) FOX-12 (CAS 217464-38-5);
38. Tetrazini, kao što slijedi:
- BTAT (Bis(2,2,2-trinitroetil-3,6-diaminotetrazin);
 - LAX-112 (3,6-diamino-1,2,4,5-tetrazin-1,4-diksid);
39. Energetski jonski materijali koji se tope na temperaturi između 343 K (70 °C) i 373 K (100°C) i sa brzinom detonacije većom od 6,800 m/s ili pritiskom detonacije višim od 18 GPa (180 kbar);
40. BTNEN (Bis(2,2,2-trinitroetil)-nitramin) (CAS 19836-28-3);
41. FTDO (5,6- (3 “4’-furazano)- 1,2,3,4-tetrazin-1,3- dioksid);
42. EDNA (etilendinitramin) (CAS 505-71-5);
43. TKX-50 (dihidroksilamonij 5,5'-bistetrazol-1,1'-diolat);

Napomena: ML8.a. uključuje „eksplozivne kokristale”.

Tehnička napomena:

„Eksplozivni kokristal” je čvrsti materijal koji se sastoji od pravilnog trodimenzionalnog rasporeda dvaju ili više eksplozivnih molekula od kojih je barem jedan naveden u ML8.a.

b. „Pogonska goriva” kao što slijedi:

1. Bilo koje kruto „pogonsko gorivo” teoretskog specifičnog impulsa (u standardnim uslovima) većeg od:
 - a. 240 sekundi za ne-metalizovano, ne-halogenizovano „pogonsko gorivo”;
 - b. 250 sekundi za ne-metalizovano, ne-halogenizovano „pogonsko gorivo” ili
 - c. 260 sekundi za metalizovano „pogonsko gorivo”;
2. Ne upotrebljava se od 2013.
3. „Pogonska goriva” koja imaju vrijednost konstante sile veću od 1.200 kJ/kg;
4. „Pogonska goriva” koja mogu podnijeti stabilnu linearnu brzinu gorenja veću od 38mm/s u standardnim uslovima (izmjereno u obliku inhibiranog uzorka) na pritisku 6,89 MPa (68,9 bar) pritiska i 294 K (21 °C);
5. Elastomerom modifikovano izliveno dvobazno „pogonsko gorivo” (EMCDB) čija je deformacija pri najvećem naprezanju veća od 5% na 233 K (-40 °C);
6. Bilo koje „pogonsko gorivo” koje sadrži supstance navedene u ML8.a.;
7. „Pogonsko gorivo”, koje nije navedena na bilo kojem drugom mjestu u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme, a posebno je namijenjeno za vojnu upotrebu;

c. „Pirotehnika”, goriva i slične supstance, kao što slijedi, kao i njihove smješe:

1. „Avionska” goriva posebno pripremljena za vojnu upotrebu;

Napomena 1. ML8.c.1 ne odnosi se na sljedeća „avionska” goriva: JP-4, JP-5, i JP-8.

Napomena 2. „Avionska” goriva navedena u ML8.c.1. gotovi su proizvodi, a ne njihovi sastojci.

2. Alan (aluminijski hidrid) (CAS 7784-21-6);
3. Borani, kao što slijedi, i njihovi derivati:
 - a. Karborani;
 - b. Homolozi borane, kao što slijedi:
 1. dekaboran (14) (CAS 17702-41-9);
 2. pentaboran (9) (CAS 19624-22-7);
 3. pentaboran (11) (CAS 18433-84-6);
4. Hidrazin i derivati, kao što slijedi (vidjeti takođe ML8.d.8. i d.9. za oksidiranje hidrazinskih derivata):
 - a. Hidrazin (CAS 302-01-2) koncentracije 70% ili veće;
 - b. Monometil hidrazin (CAS 60-34-4);
 - c. Simetrični dimetil hidrazin (CAS 540-73-8);
 - d. Simetrični dimetil hidrazin (CAS 57-14-7);

Napomena: ML8.c.4.a. ne odnosi se na hidrazinske „smješe” specijalno formulisane za zaštitu

od korozije.

5. Metalna goriva „smješe” goriva ili „pirotehničke” smješe u obliku čestica, bez obzira na to jesu li sferične, atomizovane, sferoidne, pločaste ili mljevene, proizvedene od materijala koji sadrži 99 % ili više bilo čega od sljedećeg:

a. Metala i njihovih “smješa”, kao što slijedi:

1. Berilijum (CAS 7440-41-7) veličine čestica manje od 60 µm;
2. Gvozdeni prah (CAS 7439-89-6) veličine čestica od 3 µm ili manje proizveden redukcijom oksida gvožđa vodonikom;

b. „Smješa” koja sadrži bilo šta od sljedećeg:

1. Cirkonijum (CAS 7440-67-7), magnezijum (CAS 7439-95-4) ili njihove legure čestica veličine manjih od 60 µm; ili
2. Borova smola (CAS 7440-42-8) ili gorivo od karbida bora (CAS 12069-32-8) čistoće od 85% ili više i veličine čestica manja od 60 µm;

Napomena 1. *ML8.c.5. odnosi se na „eksplozive” i goriva, bez obzira na to da li su metali ili legure sadržani u aluminijum, magnezijum, cirkonijum ili berilijum.*

Napomena 2. *ML8.c.5.b. odnosi se isključivo na metalna goriva u obliku čestica ako su pomiješana s drugim supstancama radi stvaranja „smješe” pripremljene za vojnu upotrebu, kao što su sistemi za tečna ili čvrsta „pogonska goriva”, čvrsta „pogonska goriva” ili „pirotehničke” ‘smješe’.*

Napomena 3. *ML8.c.5.b.2. ne odnosi se na bor i karbid bora obogaćen borom-10 (20% ili više ukupne sadržine bora-10).*

6. Vojni materijali koji sadrže zgušnjivače za ugljovodonična goriva posebno konstruisana za upotrebu u bacačima plamena ili zapaljivoj municiji, kao što su metalni stearati (npr. oktal (CAS 637-12-7)) ili palmitati;
7. Perhlorati, hlorati i hromati spojeni s metalom u prahu ili drugim komponentama visokoenergetskog goriva;
8. Sferični ili sferoidni aluminijumski prah (CAS 7429-90-5) veličine čestica 60 µm ili manje i proizveden od materijala koji sadrži 99% ili više aluminijuma;
9. Titanijum subhidrid (TiHn) stehiometrijskog ekvivalenta $n = 0,65-1,68$;
10. Tečna goriva velike gustine i energije koja nijesu navedena u ML8.c.1, kao što slijedi:

- a. miješana goriva koja sadrže i čvrsta i tečna goriva (npr. borova smješa), čija je energetska gustina na osnovu mase 40 MJ/kg ili veća;
- b. ostala goriva velike gustine energije i aditivi goriva (npr. kuban (C₈H₈), jonski rastvori, JP-7, JP-10), čija je gustina energije na bazi zapremine najmanje 37,5 GJ po kubnom metru ili veće, mjereno na temperaturi od 293 K (20 °C) i atmosferskom pritisku od 101.325 kPa;

Napomena: *ML8.c.10.b. ne odnosi se na fosilna rafinisana goriva ili biogoriva ili goriva za motore sertifikovana za upotrebu u civilnom vazduhoplovstvu.*

11. „Pirotehnički” i piroforni materijali, kao što slijedi:

- a. „Pirotehnički” ili piroforni materijali, napravljeni posebno da bi pojačali ili kontrolisali proizvodnju energije zračenja u bilo kojem dijelu spektra infracrvenih zraka;
- b. Smješe magnezijuma, politetrafluoroetilena (PTFE) i viniliden difluoride heksafluoropropilen kopolimera (npr. MTV);

12. Smješe goriva „pirotehničke” smješe ili „energetski materijali”, koji nijesu navedeni u ML8., a koji imaju sledeće karakteristike:

a. Sadrže više od 0,5% čestica bilo čega od sledećeg:

1. aluminijuma;
2. berilijuma;
3. bora;
4. cirkonijuma;
5. magnezijuma ili
6. titanijuma;

b. Čestice navedene u ML8.c.12.a. veličine manje od 200 nm u bilo kojem smjeru i

c. Čestice navedene u ML8.c.12.a. sa sadržajem metala 60% ili više;

Napomena: ML8.c.12. uključuje termite.

d. Oksidatori i njihove „smješe”, kao što slijedi:

1. ADN (amonijum dinitramid ili SR 12) (CAS 140456-78-6);
2. AP (amonijum perhlorat) (CAS 7790-98-9);
3. Smješe sastavljene od fluora i bilo kojeg od sljedećih sastojaka:
 - a. ostalih halogena;
 - b. kiseonika ili
 - c. azota;

Napomena 1. ML 8.d.3. ne odnosi se na hlor trifluorid (CAS 7790-91-2).

Napomena 2. ML 8.d.3. ne odnosi se na azotni triflorid (CAS 7783-54-2) u gasovitom stanju.

4. DNAD (1,3-dinitro-1,3-diazetidini) (CAS 78246-06-7);
5. HAN (hidroksilamonijum nitrat) (CAS 13465-08-2);
6. HAP (hidroksilamonijum perhlorat) (CAS 15588-62-2);
7. HNF (hidrazinijum nitroformat) (CAS 20773-28-8);
8. Hidrazin nitrat (CAS 37836-27-4);
9. Hidrazin perhlorat (CAS 27978-54-7);
10. Tekući oksidatori koji su sastavljeni od ili koji sadrže inhibiranu crvenu zapaljivu azotnu kiselinu (IRFNA) (CAS 8007-58-7);

Napomena: ML 8.d.10. ne odnosi se na neinhibiranu zapaljivu azotnu kiselinu.

e. Veziva, plastifikatori, monomeri, polimeri, kao što slijedi:

1. AMMO (azidometilmetiloksetan i njegovi polimeri) (CAS 90683-29-7)
(vidjeti takođe ML8.g.1. za njegove „prekursore”);
2. BAMO (3,3-bis[azidometil]oksetan i njegovi polimeri)
(CAS 17607-20-4) (vidjeti takođe ML8.g.1. za njegove „prekursore”);
3. BDNPA (bis (2,2-dinitropropil)acetal) (CAS 5108-69-0);

4. BDNPF (bis (2,2-dinitropropil)formal) (CAS 5917-61-3);
 5. BTTN (butanetrioltrinitrat) (CAS 6659-60-5)
(vidjeti takođe ML8.g.8. za njegove „prekursori”);
 6. Energetski monomeri, plastifikatori i polimeri posebno napravljeni za vojnu upotrebu koji sadrže bilo šta od sljedećeg:
 - a. azotne grupe,
 - b. azido grupe,
 - c. nitratne grupe,
 - d. nitrazne grupe ili
 - e. difluoroamino grupe;
 7. FAMA0 (3-difluoroaminometil-3-azidometil oksetan) i njegovi polimeri;
 8. FEFO (bis-(2-fluoro-2,2-dinitroetil)formal) (CAS 17003-79-1);
 9. FPF-1 (poli-2,2,3,3,4,4-heksafluoropentan-1,5-diol formal) (CAS 376-90-9);
 10. FPF-3 (poli-2,4,4,5,5,6,6-heptafluoro-2-tri-fluorometil-3-oksaheptan-1,7-diol formal);
 11. GAP (glicidilazid polimer) (CAS 143178-24-9) i njegovi derivati;
 12. HTPB (polibutadien s hidroksil završecima) s funkcionalnošću hidroksila jednakom ili većom od 2,2 i manjom ili jednakom 2,4, hidroksilne vrijednosti manje od 0,77 meq/g i viskoziteta na 30 °C manjeg od 47 poise (CAS 69102-90-5);
 13. Poli(epihlorohidrin) sa funkcionalnim alkoholnim grupama sa molekulskom masom manjom od 10 000, i to:
 - a. Poli(epihlorohidrindiol);
 - b. Poli(epihlorohidrintriol);
 14. NENA-ovi (nitratometilnitramin jedinjenja) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 i 85954-06-9);
 15. PGN (Poli-GLYN, poliglicidilinitrat ili polinitratometiloksiran) (CAS 27814-48-8);
 16. Poli-NIMMO (polinitratometilmetiloksetan), poli-NMMO ili (poli[3-nitratometil-3-metiloksetan]) (CAS 84051-81-0);
 17. Polinitroortokarbonati;
 18. TVOPA (1,2,3-tris[1,2-bis(difluoroamino)etoksi] propan ili tris vinoksi propan adukt) (CAS 53159-39-0);
 19. 4,5 diazidometil-2-metil-1,2,3-triazol (iso-DAMTR);
 20. PNO (Poli (3-nitrato oksetan));
 21. TMETN (trimetiloletan trinitrat) (CAS 3032-55-1);
- f. „Aditivi“, kao što slijedi:
1. Bazni bakarni salicilat (CAS 62320-94-9);
 2. BHEGA (bis-(2-hidroksietil) glikolamid) (CAS 17409-41-5);
 3. BNO (butadienenitrileoksid) (CAS 9003-18-3);
 4. Derivati ferocena, kao što slijedi:
 - a. Butacen (CAS 125856-62-4);

- b. Katocen (2,2-bis-etilferrocenil propan) (CAS 37206-42-1);
 - c. Ferocenske karboksilne kisjelina i esteri ferocenskih karboksilnih kisjelina;
 - d. N-butil-ferocen (CAS 31904-29-7);
 - e. Ostali slični derivati aduciranog polimer ferocena koji nisu navedeni na bilo kom drugom mjestu u ML8.f.4;
 - f. Etil ferocen (CAS 1273-89-8);
 - g. Propil ferocen;
 - h. Pentil ferocen (CAS 1274-00-6);
 - i. Diciklopentil ferocen;
 - j. Dicikloheksil ferocen;
 - k. Dietil ferocen (CAS 1273-97-8);
 - l. Dipropil ferocen;
 - m. Dibutil ferocen (CAS 1274-08-4);
 - n. Diheksil ferocen (CAS 93894-59-8);
 - o. Acetil ferocen (CAS 1271-55-2)/1,1'-diacetil ferocen (CAS 1273-94-5);
5. Olovni beta-rezorcilat (CAS 20936-32-7) ili bakarni beta-rezorcilat (CAS 70983-44-7);
 6. Olovni citrat (CAS 14450-60-3);
 7. Olovno-bakreni helati beta-rezorcilata ili salicilata (CAS 68411-07-4);
 8. Olovni maleat (CAS 19136-34-6);
 9. Olovni salicilat (CAS 15748-73-9);
 10. Olovni stanat (CAS 12036-31-6);
 11. MAPO (tris-1-(2-metil)aziridinil fosfin oksid) (CAS 57-39-6);
BOBBA 8 (bis(2-metil aziridinil) 2-(2-hidroksiopropanoksi) propilamino fosfin oksid); i drugi MAPO derivati;
 12. Metil BAPO (bis(2-metil aziridinil) metilamino fosfin oksid) (CAS 85068-72-0);
 13. N-metil-p-nitroanilin (CAS 100-15-2);
 14. 3-Nitraza-1,5-pentan diisocijanat (CAS 7406-61-9);
 15. Agensi organo-metalnih spojeva, kao što slijedi:
 - a. Neopentil[dialil]oksi, tri[dioktil]fosfato-titanat (CAS 103850-22-2); poznat i kao titanijum IV, 2,2[bis 2-propenolato-metil, butanolato, tris (dioktil) fosfato] (CAS 110438-25-0); ili LICA 12 (CAS 103850-22-2);
 - b. Titanijum IV, [(2-propenolato-1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris[dioktil]pirofosfat ili KR3538;
 - c. Titanijum IV, [(2-propenolato-1) metil, n-propanolatometil] butanolato-1, tris(dioktil)fosfat;
 16. Policijanodifluoroaminoetilenoksid;

17. Vezivni agensi kao što slijedi:

- a. 1,1 R,1 S-trimesoul-tris(2-etilaziridin) (HX-868, BITA)
(CAS 7722-73-8);
- b. Polifunkcionalni aziridin amidi s izoftaličnom, trimesičnom, izocijanuričnom ili trimetiladipičnom strukturom i 2-metil ili 2-etil grupom na aziridinskoj grupi;

Napomena: *ML.8.f.17.b. uključuje:*

- a. 1,1H-izoftaloil-bis(2-metilaziridin) (HX-752)
(CAS 7652-64-4);
- b. 2,4,6-tris(2-etil-1-aziridinil)-1,3,5-triazin (HX-874) (CAS 18924-91-9);
- c. 1,1'-trimetiladipoil-bis(2-etilaziridin) (HX-877)
(CAS 71463-62-2).

18. Propilenimin (2-metilaziridin) (CAS 75-55-8);

19. Superfina oksid gvožđa (Fe₂O₃) (CAS 1317-60-8) specifične površine veće od 250m²/g i prosječne veličine čestica od 3,0 nm ili manje;

20. TEPAN (tetraetilenpentaamineakrilonitril) (CAS 68412-45-3); cijanoetilizovani poliamini i njihove soli;

21. TEPANOL (tetraetilenpentaamineakrilonitrileglicidol) (CAS 68412-46-4); cijanoetilizovani poliamini slični glicidolu i njihovim solima;

22. TPB (trifenil bizmut) (CAS 603-33-8);

23. TEPB (Tris (etoksifenil) bizmut) (CAS 90591-48-3);

g. „Prekursori”, kao što slijedi:

VAŽNA NAPOMENA: *U ML8.g. upućivanja se odnose na „energetske materijale” proizvedene od ovih supstanci.*

1. BCMO (3,3-bis[hlorometil]oksetan) (CAS 78-71-7)
(vidjeti takođe ML8.e.1. i .e.2);
2. Dinitroazetidini-t-butil sol (CAS 125735-38-8) (vidjeti takođe ML8.1.28.);
3. Derivati heksaazaisovurcitan, uključujući i HBIW heksabenzilheksaazaisovurcitan) (CAS 124782-15-6) (vidjeti takođe ML8.a.4.) i TAIW (tetraacetildibenzilheksaazaisovurcitan) (CAS 182763-60-6) (vidjeti takođe ML 8.a.4.);
4. Ne upotrebljava se od 2013.
5. TAT (1,3,5,7 tetraacetil-1,3,5,7-tetraaza ciklooktan) (CAS 41378-98-7) (vidjeti takođe ML8.a.13.);
6. 1, 4, 5, 8-tetraazadekalin (CAS 5409-42-7) (vidjeti takođe ML8.a.27.);
7. 1, 3, 5-trihlorobenzen (CAS 108-70-3) (vidjeti takođe ML8.a.23.);
8. 1, 2, 4-trihidroksibutan (1,2,4-butanetriol) (CAS 3068-00-6)
(vidjeti takođe ML8.e.5.);
9. DADN (1,5-diacetil-3,7-dinitro-1,3,5,7-tetraaza-ciklooktan)

(vidjeti takođe ML8.a.13.).

h. Prah i oblici od „reaktivnog materijala” kao što slijedi:

1. Prah bilo kojeg od navedenih materijala veličine čestica manje od 250 µm u bilo kojem smjeru i koji nije naveden na drugom mjestu u ML8.:
 - a. aluminijuma;
 - b. niobijuma;
 - c. bora;
 - d. cirkonijuma;
 - e. magnezijuma;
 - f. titanijuma;
 - g. tantala;
 - h. volframa;
 - i. molibdena ili
 - j. hafnijuma;
2. Oblici, koji nisu navedeni u ML3., ML4., ML12. ili ML16., izrađeni od vrsta praha navedenih u ML8.h.1.

Tehničke napomene:

1. „Reaktivni materijali” osmišljeni su tako da proizvedu egzotermu reakciju samo pri visokim brzinama smicanja te da se upotrebljavaju kao omotači ili kućišta u bojevim glavama.
2. Prah od „reaktivnog materijala” proizvodi se, npr. postupkom visokoenergetskog mlevenja kugli.
3. Oblici od „reaktivnog materijala” proizvode se, na primjer, laserskim sinterovanjem.

Napomena 1. ML8. se ne odnosi na sljedeće supstance, osim ako su spojene ili pomiješane s „energetskim materijalima” navedenim u ML8.a. ili metalima u prahu iz ML8.c.:

- a. Amonijak pikrat (CAS 131-74-8);
- b. Crni barut;
- c. Heksanitrodifenilamin (CAS 131-73-7);
- d. Difluoroamin (CAS 10405-27-3);
- e. Azotni skrob (CAS 9056-38-6);
- f. Kalijumov nitrat (CAS 7757-79-1);
- g. Tetranitronaftalen;
- h. Trinitroanizol;
- i. Trinitronaftalen;
- j. Trinitroksilen;
- k. N-pirolidinon; 1-metil-2-pirolidinon (CAS 872-50-4);
- l. Dioktilmaleat; (CAS 142-16-5);
- m. Etilheksilakrilat (CAS 103-11-7);

- n. *Trietilaluminijum (TEA) (CAS 97-93-8), trimetilaluminijum (TMA) (CAS 75-24-1) i ostali piroforični metalni alkili i arili litijuma, natrijuma, magnezijuma, cinka ili bora;*
- o. *Nitroceluloza (CAS 9004-70-0);*
- p. *Nitroglicerin (ili gliceroltrinitrat, trinitroglicerin) (NG) (CAS 55-63-0);*
- q. *2,4,6-trinitrotoluen (TNT) (CAS 118-96-7);*
- r. *Etilendijamindinitrat (EDDN) (CAS 20829-66-7);*
- s. *Pentaeritritoltetranitrat (PETN) (CAS 78-11-5);*
- t. *Olovni azid (CAS 13424-46-9), normalni olovni stifnat (CAS 15245-44-0) i osnovni olovni stifnat (CAS 12403-82-6), i primarni eksplozivi ili smješe za kapisliranje koje sadrže azide ili jedinjenja azida;*
- u. *Trietileneglikoldinitrat (TEGDN) (CAS 111-22-8);*
- v. *2,4,6-trinitroresorcinol (stifnična kisjelina) (CAS 82-71-3);*
- w. *Dietildifenilurea; (CAS 85-98-3); dimetildifenilurea (CAS 611-92-7); metiletildifenilurea [Centraliti];*
- x. *N,N-difenilurea (nesimetrična difenilurea) (CAS 603-54-3);*
- y. *Metil-N,N-difenilurea (metilna nesimetrična difenilurea) (CAS 13114-72-2);*
- z. *Etil-N,N-difenilurea (etilna nesimetrična difenilurea) (CAS 64544-71-4);*
- aa. *2-nitrodifenilamin (2-NDPA) (CAS 119-75-5);*
- bb. *4-nitrodifenilamin (4-NDPA) (CAS 836-30-6);*
- cc. *2,2-hlorovinildihlorasin (CAS 918-52-5);*
- dd. *Nitrogvanidin (CAS 556-88-7) (vidjeti i IC011.d u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namjene).*

Napomena 2. *ML8. ne odnosi se na amonijum perhlorat (ML8.d.2.), NTO (ML8.a.18.) ili katocen (ML8.f.4.b.) i ispunjava sve od sljedećeg:*

- a. *Posebno oblikovan i napravljen za uređaje za proizvodnju gasa za civilnu upotrebu;*
- b. *Spojen ili miješan, sa neaktivnim vezivnim sredstvom ili plastifikatorima od duroplasta i težine manje od 250 g;*
- c. *Sa maksimalno 80% amonijum perhlorata (ML8.d.2.) u masi aktivnog materijala;*
- d. *Koji sadrži najviše 4g NTO (ML8.a.18); i*
- e. *Koji sadrži najviše 1g katocena (ML8.f.4.b.).*

ML9. Ratna plovila (površinska ili podvodna), specijalna mornarička oprema, pribor, komponente i ostala površinska plovila, kao što slijedi:

VAŽNA NAPOMENA: *Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.*

a. Plovila i komponente, kao što slijedi:

1. Plovila (površinska ili podvodna) posebno konstruisana ili modifikovana za vojnu upotrebu, bez obzira da li su trenutno na popravci ili su u funkciji i bez obzira da li sadrže ili ne sisteme oružja ili

oklop, kao i trup i djelove takvih plovih sredstava i njihove komponente, posebno konstruisane za vojnu upotrebu;

Napomena: *ML9.a.1. uključuje vozila posebno konstruisana ili modifikovana za prevoz ronionaca.*

2. Površinska plovila, koja nijesu određena u ML9.a.1. koja imaju bilo šta od sljedećeg, fiksnog ili ugrađenog u plovilo:

a. Automatsko oružje navedeno u ML1. ili oružje navedeno u ML2., ML4., ML12. ili ML19. ili "nosači" ili postolja za oružje kalibra 12,7 mm ili većeg kalibra;

Tehnička napomena:

„Nosači” se odnose na nosače oružja ili strukturalno ojačanje u svrhu ugradnje oružja.

b. Sistemi za kontrolu paljbe određeni u ML5.;

c. Ima sve sljedeće karakteristike:

1. „Hemijsku, bilošku, radiološku ili nuklearnu (HBRN) zaštitu” i

2. „Sistem za prskanje ili ispiranje” konstruisan za potrebe dekontaminacije ili

Tehničke napomene:

1. „HBRN zaštita” je poseban unutrašnji prostor sa karakteristikama kao što su prekomjerni pritisak, izolacija ventilacionih sistema, ograničeni ventilacioni otvori sa HBRN filterima i ograničen broj tačaka za pristup osoblja koji uključuje vazdušne komore.

2. „Sistem prskanja ili ispiranja” je sistem raspršivanja morske vode koji ima mogućnost istovremenog ispiranja spoljne konstrukcije i palube plovila.

d. Sistemi oružja za protivmjere navedeni u ML4.b., ML5.c., ML11.a. i koji imaju bilo šta od sljedećeg:

1. „HBRN zaštitu”;

2. Trup plovila i konstrukciju, posebno konstruisanu za smanjenje radarskog odraza;

3. Sredstva za smanjenje toplotne vidljivosti (npr. sistem za hlađenje izduvnih gasova), isključujući one posebno konstruisane za povećanje opšte efikasnosti elektrona ili smanjenje uticaja na životnu sredinu ili

4. Sistem za zaštitu od magnetnih mina konstruisan da smanji magnetnu vidljivost cijelog plovila;

b. Motori i pogonski sistemi, posebno konstruisani za vojnu upotrebu i njihove komponente, posebno konstruisane za vojnu upotrebu, kao što slijedi:

1. Dizel motori posebno konstruisani za podmornice;

Električni motori posebno konstruisani za podmornice i koji imaju sve dolje navedene

2. karakteristike:

a. Izlaznu snagu veću od 0,75 MW (1 000 KS);

b. Sposobnost brzog preusmjerenja nazad;

c. Vodeno hlađenje i

d. Potpuno su zatvoreni;

3. Dizel motori koji imaju sve sljedeće karakteristike:

a. Izlaznu snagu od 37,3 kW (50 KS) ili veću i

- b. „Nemagnetni” sadržaj veći od 75 % ukupne mase;

Tehnička napomena:

Za potrebe ML9.b.3., „nemagnetni” znači da je relativna propusnost manja od 2.

4. „Pogonski sistemi nezavisni od vazduha” (AIP), posebno konstruisani za podmornice.

Tehnička napomena:

„Pogonski sistem nezavisan od vazduha” (AIP) omogućava podmornici da upravlja svojim pogonskim sistemom pod vodom bez upotrebe atmosferskog kiseonika u dužem vremenskom periodu nego što bi inače bilo moguće sa baterijama. Za potrebe ML9.b.4., AIP ne uključuje nuklearnu energiju.

- c. Podvodne naprave za detekciju, posebno konstruisani za vojnu upotrebu, opremu za njihovo praćenje i komponente za njih, posebno konstruisane za vojnu upotrebu;
- d. Protivpodmorničke mreže i mreže protiv torpeda, posebno konstruisane za vojnu upotrebu;
- e. Ne upotrebljava se od 2003.;
- f. Probijači trupa i priključci, posebno konstruisani za vojnu upotrebu, koji omogućavaju interakciju sa spoljašnjom opremom plovila i komponente za njih, posebno konstruisane za vojnu upotrebu;

Napomena: *ML9.f. obuhvata priključke za plovila, sa jednim ili više provodnika, koaksijalnih ili talasovoda, probijači trupa za plovila, od kojih oba mogu ostati vodonepropusna i zadržavaju tražene karakteristike na morskim dubinama koje prelaze 100 m; i konektori sa optičkim vlaknima i optički probijači trupa, specijalno dizajnirani za prenos „laserskog” zraka bez obzira na dubinu. ML9.f. se ne odnosi na običnu pogonsku osovinu ili na hidrodinamične probijače trupa sa upravljačkom osovinom.*

- g. Tihi ležajevi, njihove komponente i oprema koja sadrži takve ležajeve, posebno konstruisani za vojnu uporabu, koji imaju bilo koju od sljedećih karakteristika:
1. Gasna ili magnetna suspenzija;
 2. Aktivna praćenje vidljivosti ili
 3. Kontrola smanjenja vibracija;
- h. Nuklearna oprema ili pogonska oprema, posebno konstruirana za plovila navedena u ML9.a. te posebno konstruisane ili „modifikovane” komponente za vojnu uporabu.

Tehnička napomena:

Za potrebe ML9.h. „modifikovan” znači bilo koja strukturna, električna, mehanička ili druga promjena koja nevojnom sredstvu daje vojne karakteristike ekvivalentne drugom sredstvu koje je posebno konstruirano za vojnu uporabu.

Napomena: *ML9.h. uključuje „nuklearne reaktore”.*

ML10. „Vazduhoplovi”, „letjelice lakše od vazduha”, „bespilotne letjelice” („UAV”), vazduhoplovni motori i vazduhoplovna oprema, pripadajuća oprema i komponente, posebno izrađene ili modifikovane za vojnu upotrebu:

VAŽNA NAPOMENA: *Za opremu za navođenje i navigaciju vidjeti ML11.*

- a. „Letjelice“ sa posadom i „vozila lakša od vazduha“ i za njih posebno konstruisane komponente;
- b. Ne upotrebljava se od 2011.;
- c. Bespilotni „vazduhoplovi” i „letjelice lakše od vazduha”, pripadajuća oprema, te za njih posebno

konstruisane komponente, kao što slijedi:

1. „UAV”, letjelice na daljinsko upravljanje (RPV-ovi), autonomne programirane letjelice i bespilotne „letjelice lakše od vazduha”;
 2. Lanseri, oprema za spašavanje i zemaljska oprema;
 3. Oprema namijenjena za komandovanje ili kontrolu;
- d. Pogonski vazduhoplovni motori i za njih posebno konstruisane komponente;
- e. Oprema za dopunu goriva u letu, posebno konstruisana ili modifikovana za bilo šta od dolje navedenog te posebno konstruisane komponente za nju:
1. „Vazduhoplov”, naveden u ML10.a.; ili
 2. Bespilotni „vazduhoplov” naveden u ML10.c.;
- f. Zemaljska oprema posebno konstruisana za „vazduhoplov” naveden u ML10.a. ili vazduhoplovne motore navedene u ML10.d.;

Napomena 1. *ML10.f. uključuje opremu za snabdijevanjem gorivom pod pritiskom i opremu posebno konstruisanu za olakšavanje izvođenja operacija u ograničenim prostorima, uključujući opremu koja se nalazi na brodu.*

Napomena 2. *ML10.f. ne odnosi se na:*

1. kuke za vuču;
2. zaštitne prostirke i pokrivače;
3. merdevine, stube i platforme;
4. klinove za blokiranje točkova i opremu za privezivanje i vezanje.

- g. Oprema za održavanje života za posadu vazduhoplova, bezbjednosna oprema za posadu vazduhoplova i drugi naprave za vanredne situacije koji nisu navedeni u ML10.a., konstruisani za „vazduhoplov” naveden u ML10.a.;

Napomena: *ML10.g. ne kontroliše kacige za posadu vazduhoplova koje ne uključuju, ili nemaju nosače ili dodatke za opremu navedenu u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme.*

VAŽNA NAPOMENA: *Za kacige vidjeti takođe ML13.c.*

- h. Padobrani, paraglajderi i pripadajuća oprema, kao i posebno konstruirane komponente za njih, kao što slijedi:
1. Padobrani koji nijesu navedeni na bilo kojem drugom mjestu u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme;
 2. Paraglajderi;
 3. Oprema posebno konstruisana za padobrance na velikim visinama (npr. odijela, specijalne kacige, sistemi za disanje, oprema za navigaciju).
- i. Oprema za kontrolisano otvaranje ili sistemi automatskog pilotiranja osmišljeni za teret koji se izbacuje padobranom.

Napomena 1. *ML10.a. ne odnosi se na „vazduhoplov” i „letjelice lakše od vazduha” ili varijante tih „vazduhoplova” posebno konstruisanih za vojnu uporabu i koji imaju sve sljedeće karakteristike:*

- a. *Nijesu borbeni „vazduhoplovi”;*
- b. *Nijesu konfigurisani za vojnu upotrebu, niti opremljeni opremom ili dodacima koji su*

posebno konstruisani ili modifikovani za vojnu upotrebu; i

- c. *Kome su nadležni organi za civilno vazduhoplovstvo iz jedne ili više država članica EU ili država koje učestvuju u Wassenaarskom aranžmanu izdale sertifikat za civilnu upotrebu.*

Napomena 2. *ML10.d. ne odnosi se na:*

- a. *Vazduhoplovne motore konstruisane ili modifikovane za vojnu upotrebu kojima su nadležni organi za civilno vazduhoplovstvo iz jedne ili više država članica EU ili država koje učestvuju u Wassenaarskom aranžmanu izdale potvrdu za upotrebu u „civilnom vazduhoplovstvu“ ili njihove posebno konstruisane komponente;*
- b. *Klipne motore i za njih posebno konstruisane komponente, osim onih koji su specijalno konstruisani za „UAV“.*

Napomena 3. *Za potrebe ML10.a. i ML10.d., posebno konstruirane komponente i pripadajuća oprema za nevojne „vazduhoplove“ ili vazduhoplovne motore modifikovane za vojnu upotrebu, odnose se samo na te vojne komponente i pripadajuću vojnu opremu koju je potrebno modifikovati za vojnu upotrebu.*

Napomena 4. *Za potrebe ML10.a., vojna upotreba uključuje: borbu, vojno izviđanje, napad, vojnu obuku, logističku podršku, transport i ispuštanje vojnika ili vojne opreme iz vazduha.*

Napomena 5. *ML10.a. ne odnosi se na „vazduhoplov“ i „letjelice lakše od vazduha“ koja ispunjavaju sve sledeće uslove:*

- a. *Izrađeni su prvi put prije 1946.;*
- b. *Ne uključuju unose navedene u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme, osim ako unosi moraju zadovoljavati bezbjednosne standarde ili standarde sposobnosti za vazdušni promet tijela nadležnih za civilno vazduhoplovstvo iz jedne ili više država članica EU-a ili država učesnica Wassenaarskog aranžmana i*
- c. *Ne uključuju oružje navedeno u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme, osim ako je neupotrebljivo i ne može se popraviti.*

Napomena 6. *ML10.d. ne odnosi se na pogonske vazduhoplovne motore koji su prvi put izrađeni prije 1946.*

ML11. Elektronska oprema, „svemirske letjelice“ i njihove komponente koje nisu navedene na drugom mjestu Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme, kao što slijedi:

- a. *Elektronska oprema posebno konstruisana ili modifikovana za vojnu upotrebu i za nju posebno izrađene komponente;*

Napomena: *ML11.a. uključuje:*

- a. *Elektronsku opremu za protivmjere i protiv-protivmjere (npr. oprema namijenjena za ubacivanje spoljašnjih ili pogrešnih signala u radarske ili radio komunikacione prijemnike ili drugačije ometanje prijema, rada ili efikasnosti protivničkih elektronskih prijemnika uključujući i njihovu opremu za protivmjere), kao i oprema za ometanje i protiv-ometanje;*
- b. *Cijevi sa podesivom frekvencijom;*
- c. *Elektronske sisteme ili opremu namijenjenu za nadzor i kontrolu elektromagnetnog spektra u vojno obavještajne ili bezbjedonosne svrhe ili za mjere protiv takvog nadzora i praćenja;*
- d. *Podvodne protivmjere uključujući akustično i magnetno ometanje i zavaravanje,*

- opremu namijenjenu ubacivanju spoljnog ili pogrešnog signala na sonarne prijemnike;
- e. Opremu za obradu bezbjednosnih podataka, opremu za sigurnost podataka i opremu za prenos i sigurnost linija veze korišćenjem kriptografske funkcionalnosti;
 - f. Opremu za identifikaciju, provjeravanje i unos šifri te opremu za upravljanje, izradu i distribuciju šifri;
 - g. Opremu za navođenje i navigaciju;
 - h. Digitalnu radijsku opremu za prenos informacija;
 - i. Digitalne demodule posebno konstruisane za praćenje signala;
 - j. „Automatizovane sisteme za komandovanje i upravljanje”.

VAŽNA NAPOMENA: Za „softver“ koji se odnosi na vojni „softverski definisan radio“ (SDR), vidjeti ML21.

- b. Oprema za ometanje konstruisana ili modifikovana za ometanje prijema, rada ili efikasnosti usluga pozicioniranja, navigacije ili mjerenja vremena koje pružaju „navigacioni satelitski sistemi” i za njih posebno konstruirane komponente;
- c. „Svemirske letjelice” posebno konstruisane ili modifikovane za vojnu upotrebu i komponente „svemirskih letjelica” posebno konstruisane za vojnu upotrebu.

ML12. Sistemi oružja sa velikom kinetičkom energijom i pripadajuća oprema, kao i posebno konstruisane komponente za njih, kao što slijedi:

- a. Sistemi oružja koji koriste kinetičku energiju, posebno konstruisani da unište metu ili da izvrše prekid zadatka uništavanja mete;
- b. Posebno dizajnirana sredstva za testiranje i evaluaciju kao i eksperimentalne modele, uključujući dijagnostičke instrumente i mete za dinamičko testiranje kinetičkih projektila i sistema.

VAŽNA NAPOMENA: Za sisteme oružja koji koriste potkalibarsku municiju ili upotrebljavaju samo hemijsko gorivo i pripadajuću municiju, vidjeti ML1. do ML4.

Napomena 1. ML12. uključuje sljedeće, ako je posebno konstruisano za sisteme oružja koji upotrebljavaju kinetičku energiju:

- a. Sisteme lansirnih pogona sposobnih za ubrzanje mase veće od 0,1 g do brzina većih od 1,6 km/s, u vidu pojedinačne ili brze paljbe;
- b. Stvaranje primarne energije, električnu zaštitu, skladištenje energije (npr. kondenzatori velikog kapaciteta za skladištenje energije), upravljanje toplotom, hlađenje, opremu za uključivanje ili rukovanje gorivom; i električne veze dovoda struje, topovske i ostale funkcije električnog pokretanja kupole;

VAŽNA NAPOMENA: Vidjeti takođe 3A001.e.2. u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namjene za kondenzatore velikog kapaciteta za skladištenje energije.

- c. Određivanje položaja, praćenje, sistemi za upravljanje paljbom ili sistemi za provjeru štete;
- d. Sisteme za samonavođenje, navođenje ili preusmjeravanje projektila (bočno ubrzanje).

Napomena 2. ML12. se odnosi na sisteme oružja koji koriste bilo koju od dolje navedenih pogonskih metoda:

- a. *Elektromagnetnu;*
- b. *Elektrotermalnu;*
- c. *Plazmu;*
- d. *Laki gas ili*
- e. *Hemijsku (kad se koristi u kombinaciji sa bilo kojim od gore navedenih).*

ML13. Oklopna ili zaštitna oprema, konstrukcije, komponente i pribor, kao što slijedi:

- a. Metalne ili nemetalne oklopne ploče koje posjeduju sve od navedenog:
 - 1. Proizvedene u skladu sa vojnim standardima ili specifikacijama ili
 - 2. Pogodne za vojnu upotrebu;

VAŽNA NAPOMENA: Za zaštitne oklopne ploče na zaštitnim prslucima („pancirima”, vidjeti ML13.d.2.
- b. Konstrukcije od metalnih ili nemetalnih materijala ili njihove kombinacije, posebno konstruisane da pruže balističku zaštitu vojnim sistemima i posebno konstruisane komponente za njih;
- c. Kacige i za njih posebno konstruisane komponente i pribor, kao što slijedi:
 - 1. kacige proizvedene u skladu sa vojnim standardima ili specifikacijama ili uporedivim nacionalnim standardima;
 - 2. kalupi, unutrašnja oprema ili amortizeri udara, posebno konstruisani za kacige navedene u ML13.c.1.;
 - 3. dodatni elementi balističke zaštite, posebno konstruisani za kacige navedene u ML13.c.1.

VAŽNA NAPOMENA: Za ostale komponente vojnih kaciga ili opreme za njih pogledajte relevantan unos iz Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme.
- d. Zaštitni prsluci ili zaštitna odjeća i njihove komponente kao što slijedi:
 - 1. Zaštitni prsluci ili zaštitna odjeća proizvedeni u skladu sa vojnim standardima ili specifikacijama ili njihovim ekvivalentima i posebno konstruisane komponente za njih;

Napomena: Za potrebe ML13.d.1. vojni standardi ili specifikacije uključuju najmanje specifikacije za zaštitu od ostataka.

 - 2. Tvrde zaštitne oklopne ploče na zaštitnim prslucima koje pružaju balističku zaštitu jednaku ili veću od nivoa III (shodno standardu NIJ 0101.06 od jula 2008. ili „ekvivalentnog standarda”).

Napomena 1. ML13.b. uključuje materijale koji su posebno namijenjeni za izradu eksplozivno-reaktivnog oklopa ili za izgradnju vojnih skloništa.

Napomena 2. ML13.c. ne odnosi se na kacige koje ispunjavaju sve navedeno:

 - a. *izrađene su prvi put prije 1970. i*
 - b. *nisu ni konstruisane ni modifikovane za prihvatanje unosa navedenih u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme niti su njima opremljene.*

Napomena 3. ML13.c. i d. ne odnose se na kacige, zaštitne prsluke ili zaštitnu odjeću kada ih korisnik nosi sa sobom za svoju ličnu zaštitu.

Napomena 4. Od kaciga posebno konstruisanih za lica koja se bave deaktiviranjem eksplozivnih naprava ML13.c navodi samo one koje su posebno konstruisane za vojnu uporabu.

Napomena 5. *ML13.d.1. ne odnosi se na opremu za zaštitu očiju.*

VAŽNA NAPOMENA: *Za opremu za zaštitu očiju od lasera vidjeti ML17.o.*

VAŽNA NAPOMENA 1. *Vidjeti takođe stavku 1A005 u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namjene.*

VAŽNA NAPOMENA 2. *Za „vlaknaste ili filamentne materijale” koji se upotrebljavaju u proizvodnji zaštitnih prsluka i kaciga, vidjeti unos 1C010 u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namjene.*

ML14. „Specijalizovana vojna oprema za obuku” ili za simulaciju vojnih scenarija, simulatori posebno namijenjeni za obuku korišćenjem bilo koje vrste vatrenog oružja ili naoružanja navedenih u ML1. ili ML2. te za to posebno konstruirane komponente i pribor.

Tehnička napomena:

Izraz „specijalizovana vojna oprema za obuku” podrazumijeva vojne treninge za napade, treninge leta, radarske ciljeve za obuku, generatore radarskih ciljeva, naprave za obuku sa oružjem, trenere za borbu protiv podmornica, simulatore leta (uključujući centrifuge za obuku pilota/astronauta), trenere radara, trenere instrumenata za letenje, navigacijske trenere, trenere lansera projektila, opremu za ciljanje, automatizovani „vazduhoplovi“, trenere naoružanja, bespilotne „vazdušne letelice“ za obuku, mobilne trenere i oprema za obuku kopnenih vojnih operacija.

Napomena 1. *ML14. obuhvata generatore slike i interaktivne sisteme okoline za simulatore ukoliko su posebno konstruisani ili modifikovani za vojnu upotrebu.*

Napomena 2. *ML14 ne odnosi se na opremu posebno konstruiranu za obuku za korišćenje lovačkog ili sportskog oružja.*

ML15. Oprema za snimanje ili za protivmjere, kao što slijedi, posebno namijenjena za vojnu upotrebu i za nju posebno konstruisane komponente i pribor:

- a. Oprema za snimanje i obradu slike;
- b. Kamere, oprema za fotografisanje i obradu filma;
- c. Oprema za izoštravanje slike;
- d. Oprema za prikazivanje infracrvene ili termalne slike;
- e. Radarsko-senzorska oprema za prikazivanje slike;
- f. Oprema za protivmjere ili protiv-protivmjere, namijenjena opremi navedenoj u ML15.a. do ML15.e.

Napomena: *ML15.f. uključuje opremu namijenjenu da ometa rad ili efikasnost vojnih sistema za snimanje ili da minimizira njihove sposobnosti.*

Napomena: *ML15. ne odnosi se na „cijevne pojačivače svjetlosti prve generacije” ili opremu koja je posebno namijenjena za ugradnju u „cijevne pojačivače svjetlosti prve generacije”.*

VAŽNA NAPOMENA: *Za nišane za oružje koji sadrže „cijevni pojačivač svjetlosti prve generacije“ vidjeti ML1., ML2. i ML5.a.*

VAŽNA NAPOMENA: *Vidjeti takođe unose 6A002.a.2. i 6A002.b. u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe*

dvostruke namjene.

ML16. Otkivci, odlivci i ostali nedovršeni proizvodi posebno konstruisani za unose navedene u ML1. do ML4., ML6., ML9., ML10., ML12. ili ML19.

Napomena: ML16 se odnosi na nedovršene proizvode kada se mogu identifikovati po sastavu materijala, geometriji ili funkciji.

ML17. Raznovrsna oprema, materijali i „biblioteke”, kao što slijedi, i za njih posebno konstruisane komponente:

- a. Pribor za ronjenje i podvodno plivanje, posebno konstruisan ili modifikovan za vojnu upotrebu, kao što slijedi:
 1. Kompletan aparat za autonomno ronjenje sa kiseonikom, zatvorenog ili poluzatvorenog kruga;
 2. Pribor za podvodno plivanje posebno konstruisan za upotrebu sa ronilačkom opremom navedenom u ML17.a.1.;

VAŽNA NAPOMENA: Vidjeti takođe 8A002.q. u Nacionalnoj kontrolnoj listi robe dvostruke namjene.

- b. Građevinska oprema posebno konstruisana za vojnu upotrebu;
- c. Nastavci, premazi i obrade za smanjenje savijanja, posebno konstruisani za vojnu upotrebu;
- d. Terenska inženjerska oprema posebno konstruisana za upotrebu u borbenom području;
- e. „Roboti”, kontrolori „roboti” i „krajnje jedinice” „roboti” koji imaju bilo koju od sljedećih karakteristika:
 1. Posebno su konstruisani za vojnu upotrebu;
 2. uključuju sredstva za zaštitu hidrauličnih vodova od pucanja izazvanih balističkim fragmentima (npr. uključuju samolepljive vodove) i koriste hidraulične tečnosti sa tačkom paljenja većom od 839 K (566 °C) ili
 3. Posebno su konstruisani ili vrednovani za rad u okruženju elektromagnetnih impulsa (EMP);

Tehnička napomena:

Elektromagnetni impuls se ne odnosi na obostrani nenamjerni uticaj izazvan elektromagnetnim zračenjem obližnje opreme (npr. mašina, naprava ili elektronskih uređaja) ili udarom groma.

- f. „Biblioteke” posebno konstruisane ili modifikovane za vojnu upotrebu sa sistemima, opremom ili komponentama, kao što su navedene u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme.
- g. Nuklearna oprema ili pogonska oprema, koja nije navedena na drugom mjestu, posebno konstruisana za vojnu upotrebu i posebno konstruisane ili „modifikovane” komponente za vojnu upotrebu;

Napomena: ML17.g. uključuje „nuklearne reaktore”.

- h. Oprema i materijal, presvučeni ili obrađeni radi smanjenja sposobnosti otkrivanja položaja, posebno konstruisani za vojnu upotrebu, koji nisu navedeni na drugom mjestu u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme;
- i. Simulatori posebno konstruisani za vojne „nuklearne reaktore”;
- j. Mobilne radionice posebno konstruisane ili „modifikovane” za servisiranje vojne opreme;
- k. Terenski generatori posebno konstruisani ili „modifikovani” za vojnu uporabu;
- l. ISO intermodalni kontejneri ili odvojiva karoserija vozila (tj. zamenljiva karoserija), specijalno konstruisana ili "modifikovana" za vojnu upotrebu;

- m. Trajekti, koji nisu navedeni na drugom mjestu u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme, mostovi i pontoni, posebno konstruisani za vojnu upotrebu;
- n. Testni modeli posebno konstruisani za „razvoj” unosa navedenih u ML4, ML6, ML9 ili ML10;
- o. Oprema za zaštitu od „lasera” (npr. za zaštitu očiju ili senzora) posebno konstruisani za vojnu uporabu;
- p. „Gorive ćelije“, koje nisu navedene na drugom mjestu u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme, posebno konstruisane ili „modifikovane“ za vojnu upotrebu.

Tehničke napomene:

1. Ne upotrebljava se od 2014.
2. Za potrebe ML17 „modifikovan” označava bilo koju strukturnu, električnu, mehaničku ili drugu promjenu koja nevojnom sredstvu daje vojne karakteristike ekvivalentne drugom sredstvu koje je posebno konstruisano za vojnu uporabu.

ML18. „Proizvodna” oprema, postrojenja za ispitivanje životne sredine i komponente, kao što slijedi:

- a. Posebno konstruisana ili modifikovana „proizvodna” oprema za „izradu” proizvoda navedenih u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme, kao i za nju posebno konstruisane komponente;
- b. Postrojenja posebno konstruisana za ispitivanje životne sredine te za to posebno konstruisana oprema, koja nije navedena na drugom mjestu, za sertifikovanje, kvalifikovanje ili testiranje proizvoda navedenih u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme.

Tehnička napomena:

Za potrebe ML18, pojam „izrada” uključuje kreiranje, ispitivanje, proizvodnju, testiranje i provjeru.

Napomena: ML18.a. i ML18.b. uključuju sljedeću opremu:

- a. Opremu za kontinuiranu nitraciju;
- b. Pribor za centrifugalno testiranje ili opremu koja ima bilo koju od sljedećih karakteristika:
 1. Pokreće je motor ili motori ukupne nominalne snage veće od 298 kW (400 KS);
 2. Nosivost korisnog tereta od 113 kg ili više ili
 3. Mogućnost centrifugalnog ubrzanja od 8 g ili više kod nosivosti od 91 kg ili više;
- c. Prese za dehidraciju;
- d. Ekstrudere posebno konstruisane ili modifikovane za izvlačenje vojnog eksploziva;
- e. Rezače za dimenzioniranje izvučenih eksplozivnih punjenja;
- f. Bubnjeve za miješanje materijala prečnika 1,85 m ili više i kapaciteta proizvodnje preko 227 kg;
- g. Kontinualne miksere za čvrsta barutna punjenja;
- h. Fluidne mlinove za mljevenje i usitnjavanje sastojaka vojnih eksploziva;
- i. Opremu za postizanje sferičnosti i ujednačene veličine čestica u metalnom prahu navedene u ML8.c.8;
- j. Pretvarače konvekcijske struje za preradu materijala navedene u ML8.c.3.

ML19. Sistemi naoružanja usmjerene energije (DEW), sa njima povezana oprema ili oprema za protivmjere i modeli za testiranje, kao što slijedi, te posebno konstruisane komponente za njih:

- a. „Laserski” sistemi posebno konstruisani za uništenje ili izvršenje prekida zadatka uništenja cilja;
- b. Sistemi snopa čestica koji su sposobni da unište cilj ili izvrše prekid zadatka uništenja cilja;

- c. Sistemi radio frekvencija (RF) velike snage koji su sposobni da unište cilj ili izvrše prekid zadatka uništenja cilja;
- d. Oprema posebno konstruisana za pronalaženje i identifikaciji ili odbranu od sistema navedenih u ML19.a. do ML19.c.;
- e. Fizički test modeli za sisteme, opremu i komponente, navedene u ML19.;
- f. „Laserski” sistemi koji su posebno konstruisani da proizvedu permanentno sljepilo ako vid nije zaštićen, tj. ako osoba ne nosi zaštitne naočare ili ako nosi sredstva za korekciju vida.

Napomena 1. *Sistemi naoružanja usmjerene energije navedeni u ML19. obuhvataju sisteme čije mogućnosti proizilaze iz kontrolisane primjene sljedećeg:*

- a. „Lasera” dovoljne snage da izvrše uništenje na način sličan konvencionalnoj municiji;
- b. Akceleratora čestica koji izbacuju nabijeni ili neutralni snop čestica destruktivne moći;
- c. Predajnici radiofrekventnih zraka velike impulsne snage ili visoke prosječne snage koji proizvode dovoljno jaka polja da onespobne elektroniku na udaljenoj meti.

Napomena 2. *ML19. uključuje sljedeće ako je posebno namijenjeno za sisteme oružja usmjerene energije:*

- a. Stvaranje primarnog izvora energije, skladištenje energije, uključivanje, oprema za rashlađivanje napajanja ili za rukovanje gorivom;
- b. Sisteme za hvatanje ili praćenje cilja;
- c. Sisteme koji mogu procijeniti oštećenje cilja, uništenje ili izvršenje prekida zadatka;
- d. Opremu za rukovanje, propagiranje ili usmjeravanje snopa;
- e. Opremu sa mogućnošću brzog skretanja snopa, za brze višestruke operacije prema cilju;
- f. Modifikovana optika i fazni konjugatori;
- g. Energetski injektori za snopove negativnih vodoničnih jona;
- h. Komponente ubrzanja „kvalifikovan za upotrebu u svemiru”;
- i. Opremu za usmjeravanje snopa negativnih jona;
- j. Oprema za kontrolu i skretanje visokoenergetskog jonskog snopa;
- k. Folije „kvalifikovane za upotrebu u svemiru” za neutralizaciju snopa negativnih izotopa vodonika.

ML20. Kriogenska i „superprovodljiva“ oprema, kao što slijedi, te za nju posebno konstruisane komponente i pribor:

- a. Oprema posebno konstruisana ili sastavljena za ugradnju u vozila za vojnu upotrebu na kopnu, moru, vazduhu ili svemiru, sposobna da radi u pokretu, kao i da proizvodi ili održava temperature ispod 103 K (–170 °C);

Napomena: *ML20.a. obuhvata mobilne sisteme koji sadrže ili koriste pribor ili komponente napravljene od nemetalnih ili neelektričnih provodljivih materijala kao što su plastika ili materijali impregnisani epoksidnom smolom.*

- b. „Superprovodljiva” električna oprema (rotirajuće mašine ili transformatori) posebno projektovana ili konfigurisana za instalaciju u vozilima za vojnu upotrebu na kopnu, moru, vazduhu ili svemiru, sposobna da radi u pokretu.

Napomena: Po ML20.b. se ne odnosi na hibridne homopolarne generatore jednosmjerne struje koji imaju normalnu metalnu armaturu jednog pola koja rotira u magnetnom polju proizvedenom od superprovodljivih kalemovima, pod uslovom da su ti kalemovi jedina superprovodljiva komponenta u generatoru.

ML21., „Softver” kao što slijedi:

- a. „Softver” posebno konstruisan ili modifikovan za bilo šta od sljedećeg:
 1. „Razvoj”, „proizvodnju”, rad ili održavanje opreme navedene u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme;
 2. „Razvoj” ili „proizvodnju” materijala navedenih u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme ili
 3. „Razvoj”, „proizvodnju”, rad ili održavanje „softvera” navedenog u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme.
- b. Poseban „softver”, osim onog navedenog u ML21.a., kao što slijedi:
 1. „Softver” posebno konstruisan za vojnu upotrebu i posebno konstruisan za modeliranje, simulaciju ili procjenu vojnih sistema naoružanja;
 2. „Softver” posebno konstruisan za vojnu upotrebu i posebno konstruisan za modeliranje ili simuliranje scenarija vojnih operacija;
 3. „Softver” za određivanje efikasnosti oružja za konvencionalno, nuklearno, hemijsko ili biološko ratovanje;
 4. „Softver” posebno konstruisan za vojnu upotrebu i posebno izrađen za komandovanje, komunikacije, upravljanje i obavještajne operacije (C³I) ili za komandovanje, komunikacije, kontrolu, kompjutere i obavještajne aplikacije (C⁴I);
 5. „Softver” posebno konstruisan ili modifikovan za sprovođenje vojnih operacija sajber napada;

Napomena 1. ML21.b.5. uključuje „softver” namijenjen za uništavanje, oštećenje, degradaciju ili ometanje sistema, opreme ili „softvera” navedenih na Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme, „softver” za sajber izviđanje, sajber komandu i sajber nadzor.

Napomena 2. ML21.b.5. ne odnosi se na „otkrivanje ranjivosti” ili na „odgovor na sajber incidente”, koji su ograničeni na nevojnu odbrambenu spremnost ili odgovor u pogledu sajber bezbjednosti.

- c. „Softver” koji nije naveden u ML21.a. ili ML21.b., posebno konstruisan ili modifikovan za osposobljavanje opreme koja nije navedena u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme za izvršenje vojnih funkcija opreme navedene u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme.

VAŽNA NAPOMENA: Vidjeti sisteme, opremu ili komponente navedene u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme za „digitalne računare” sa instaliranim „softverom” navedenim u ML21.c.

ML22., „Tehnologija” kao što slijedi:

- a. „Tehnologija”, osim one navedene u ML22.b., koja je „potrebna” za „razvoj”, „proizvodnju”, upotrebu, ugradnju, održavanje (kontrolu), popravku, remont ili renoviranje unosa navedenih u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme;
- b. „Tehnologija” kao što slijedi:
 1. „Tehnologija” „potrebna” za projektovanje, održavanje i popravku kompletnih proizvodnih objekata za unose navedene u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme, ugradnju komponenti u proizvodna postrojenja, čak i ako njihove komponente nisu navedene;

2. „Tehnologija” „potrebna” za „razvoj” i „proizvodnju” lakog oružja čak i kad se koristi za proizvodnju reprodukcija antikvitetnog lakog oružja;

3. Ne upotrebljava se od 2013.

VAŽNA NAPOMENA: Vidjeti ML22.a. za „tehnologiju” koja je prethodno navedena u ML22.b.3.

4. Ne upotrebljava se od 2013.

VAŽNA NAPOMENA: Vidjeti ML22.a. za „tehnologiju” koja je prethodno navedena u ML22.b.4.

5. „Tehnologija” „potrebna” isključivo za ugradnju „biokatalizatora” navedenih u ML7.i.1. u vojne noseće supstance ili vojne materijale.

Napomena 1. „Tehnologija” „potrebna” za „razvoj”, „proizvodnju”, upotrebu, ugradnju, održavanje (kontrolu), popravku, remont ili renoviranje unosa navedenih u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme, podliježe kontroli čak i ako se odnosi na bilo koju stavku koja nije navedena u Nacionalnoj kontrolnoj listi naoružanja i vojne opreme;

Napomena 2. ML22 ne primjenjuje se na:

a. „Tehnologiju” koja je minimalno potrebna za ugradnju, upotrebu, održavanje (kontrolu) ili popravku onih unosa koji nijesu kontrolisani ili čiji je izvoz odobren;

b. „Tehnologiju” koja je „u javnom domenu”, „fundamentalnim naučnim istraživanjima” ili minimalnim informacijama potrebnim za primjenu patenata;

c. „Tehnologiju” koja se koristi za magnetnu indukciju, za kontinuirani pogon civilnih transportnih uređaja.

DEFINICIJE POJMOVA KORIŠĆENIH U OVOJ LISTI

Slijede definicije pojmova korištenih u ovoj Listi, po abecednom redu.

Napomena 1. *Definicije se primjenjuju u cjelokupnoj listi. Reference su savjetodavne i nemaju uticaj na opštu primjenu definisanih pojmova u cjelokupnoj listi.*

Napomena 2. *Riječi i pojmovi koje sadrži ova lista definicija dobijaju definisano značenje samo tamo gdje se nalaze u „pravim (dvostrukim) znacima navoda”. Ako su bez navodnika, riječi i pojmovi imaju opšteprihvaćeno značenje (iz rječnika), osim ako nije navedena lokalna definicija za određenu kontrolu.*

ML8.	„Aditivi”	Supstancije koje se koriste u eksplozivima za poboljšanje njihovih svojstava.
ML1., 8., 10., 14.	„Vazduhoplov”	Avioni sa fiksnim krilima, sa krilima promenljive geometrije, rotacionim krilima (helikopteri), okretnim rotorim (tilt-rotor) ili okretnim krilom (tilt-wing).
ML11.	„Automatizovani sistemi za komandovanje i upravljanje”	Elektronski sistemi koji se koriste za unos, obradu i prenos informacija bitnih za efikasno djelovanje grupe, veće formacije, taktičke formacije, jedinice, broda, podređene jedinice ili raspoloživih sistema naoružanja. Ovo se postiže korišćenjem računara i druge specijalizovane opreme namijenjene za podršku funkcijama vojnog komandovanja ili upravljanja organizacijom. Glavne funkcije automatizovanih sistema komandovanja i upravljanja su: efikasno automatizovano prikupljanje, skladištenje i obrada podataka; prikaz situacije i okolnosti koje utiču na pripremu i izvođenje borbenih dejstava; operativni i taktički proračuni za raspoređivanje resursa između borbenih grupa ili elemenata operativnog poretka borbe ili borbenog rasporeda u skladu sa misijom ili fazi operacije; priprema podataka za procjenu situacije i donošenje odluka u bilo kom trenutku u toku operacije ili bitke; kompjuterska simulacija operacija.
ML22.	„Fundamentalna naučna istraživanja”	Eksperimentalna ili teoretska istraživanja koja se načelno koriste za usvajanje novih znanja o fundamentalnim načelima pojava ili uočenih činjenica, koja nisu direktno usmjerena ka nekom specifičnom cilju ili praktičnoj primjeni.
ML7., 22.	„Biokatalizatori”	„Enzimi” za specifične hemijske ili biohemijske reakcije ili druga biološka jedinjenja koja se kombinuju sa agensima za hemijsko ratovanje i ubrzavaju njihovu razgradnju. <i>Tehnička napomena:</i> <i>„Enzimi” označavaju „biokatalizatore” za specifične hemijske ili biohemijske reakcije.</i>
ML7.	„Bioagensi”	Patogeni ili toksini, odabrani ili modifikovani (na načine kao što su promjena čistoće, trajnosti, virulentnosti, karakteristika širenja ili otpornosti na UV zračenje) sa ciljem da izazovu ljudske i životinjske žrtve, degradiraju opremu ili oštete usjeve ili životnu sredinu.

ML7.	„Biopolimeri“	<p>Bioški makromolekuli kao što slijedi:</p> <ol style="list-style-type: none"> Enzimi za specifične hemijske ili biohemijske reakcije; „Antiidiotipska“, „monoklonska“ ili „poliklonska“ „antitijela“; Posebno kreirani ili posebno obrađeni „receptori“. <p><u>Tehničke napomene:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> „Antiidiotipska antitijela“ označavaju antitijela koja se vežu za specifična antigenska vezna mjesta drugih antitijela; „Monoklonska antitijela“ označavaju proteine koji se vežu na jedno antigensko mjesto, a proizvodi ih jedna kultura (grupa) ćelija; „Poliklonska antitijela“ označavaju mješavinu proteina koji se vezuju na specifične antigene, proizvedene u više od jedne kulture (grupe) ćelija; „Receptori“ označavaju biološke makromolekularne strukture koje su sposobne da vežu ligande čije vezivanje utiče na fiziološke funkcije.
ML4., 10.	„Civilni vazduhoplov“	„Vazduhoplov“ naveden prema oznaci na objavljenim listama sertifikata o plovidbenosti organa civilnog vazduhoplovstva iz jedne ili više država članica EU ili država koje učestvuju u Vasenarskom aranžmanu za letove na komercijalnim civilnim domaćim ili međunarodnim rutama ili za legitimnu civilnu, privatnu ili poslovnu upotrebu.
ML21.	„Odgovor na sajber incidente“	Postupak razmjene potrebnih informacija o incidentu koji utiče na sajber bezbjednost sa pojedincima ili organizacijama odgovornima za sprovođenje ili koordinaciju korektivnih mjera za otklanjanje incidenta u oblasti sajber bezbjednosti.
ML17., 21., 22.	„Razvoj“	Odnosi se na sve faze koje prethode serijskoj proizvodnji, kao što su: projektovanje, projektno istraživanje, analize projekta, projektne koncepti, sastavljanje i ispitivanje prototipova, šeme pilot-proizvodnje, podaci o projektu, proces pretvaranja projektne podataka u proizvod, projekat konfiguracije, projekat integracije, nacrti.
ML21.	„Digitalni računar“	<p>Oprema koja može, u obliku jedne ili više odvojenih varijabli, da izvrši sve od navedenog:</p> <ol style="list-style-type: none"> Primati podatke; Skladišti podatke ili instrukcije u fiksne ili promjenljive (štampane) naprave za skladištenje; Obradivati podatke koristeći sačuvani niz instrukcija koje se mogu modifikovati i Pružati izlazne podatke. <p><u>Tehnička napomena:</u></p> <p><i>Promjene uskladištenog niza instrukcija uključuju zamjenu fiksnih uređaja za skladištenje, ali ne i fizičku promjenu u ožičenju ili</i></p>

		<i>interkonekcijama.</i>
ML17.	„Krajnje jedinice”	Hvataljke, „aktivne alatne jedinice” i svaki drugi alat koji je pričvršćen na osnovnu ploču na kraju radne ruke „robot” manipulatora. <i>Tehnička napomena:</i> <i>„Aktivne alatne jedinice” su uređaji za primjenu dodatne snage, obradne ili senzorske energije na random predmetu.</i>
ML8.	„Energetski materijali”	Supstance ili smješe koje hemijskom reakcijom oslobađaju energiju potrebnu za predviđenu namjenu. „Eksplozivi“, „pirotehnička sredstva” i „pogonske smješe“ su podklase energetskih materijala.
ML6., 13.	„Ekvivalentni standardi”	Uporedivi nacionalni ili međunarodni standardi koje priznaje jedna ili više država članica EU ili država koje učestvuju u Vasenaarskom aranžmanu koji se primjenjuju na relevantni unos.
ML8., 18.	„Eksplozivi”	Čvrste, tečne i gasovite supstance ili smješe supstanci koje moraju da eksplodiraju kada se koriste kao primarno, startno ili glavno punjenje u bojevim glavama, prilikom rušenja i drugim primjenama.
ML7.	„Vektori ekspresije”	Nosioci (npr. plazmidi ili virusi) koji se koriste za uvođenje genetskog materijala u ćeliju domaćina.
ML13.	„Vlaknasti ili filamentni materijali”	Uključuju: a. neprekinute monofilamente; b. neprekinute pređe i prediva; c. trake, tkanine, nasumične prostirke i pletenice; d. rezana vlakna, vlaknasta vlakna i koherentne vlaknaste prekrivače; e. niti, monokristalne ili polikristalne, bilo koje dužine; f. aromatsku poliamidnu kašu.
ML15.	„Cijevi za izoštravanje slike prve generacije”	Elektrostatički fokusirane cijevi, koje koriste ulazna i izlazna optička vlakna ili staklenu čeonu ploču, multi-alkalne foto katode (S-20 ili S-25), ali ne koriste mikrokanalne pojačivače.
ML17.	„Gorive ćelije”	Elektrohemijski uređaj koji, koristeći gorivo iz spoljašnjeg izvora, direktno pretvara hemijsku energiju u jednosmjernu električnu struju.
ML22.	„U javnom domenu”	To znači „tehnologija“ ili „softver“ koji je dostupan za javno objavljivanje bez ograničenja u njegovoj daljoj distribuciji. <i>Napomena: Ograničenja autorskih prava ne razlikuju „tehnologiju“ ili „softver“ od toga da su „u javnom domenu“.</i>
ML9., 19.	„Laser”	Uređaj koji proizvodi prostorno i vremenski koherentnu svjetlost kroz

		pojačanje stimulisanim emisijom zračenja.
ML17.	„Biblioteka” (parametarska tehnička baza podataka)	Skup tehničkih podataka, pozivanjem na koje se može poboljšati rad relevantnih sistema, opreme ili komponenti.
ML10.	„Letjelice lakše od vazduha”	Baloni i vazdušni „brodovi” koji se uzdižu korišćenjem toplog vazduha ili gasova lakših od vazduha kao što su helijum ili vodonik. <i>Tehnička napomena:</i> <i>„Vazdušni brod”</i> <i>Motorno vazdušno vozilo koje se održava u letu pomoću gasa (uglavnom helijuma, prethodno vodonika) koji je lakši od vazduha.</i>
ML9., 17.	„Nuklearni reaktor”	Uključuje djelove i komponente koje se nalaze u ili su direktno pričvršćene za posudu reaktora, opremu koja kontrolira nivo snage u jezgri i komponente koje normalno sadrže ili dolaze u direktan kontakt sa ili kontroliraju rashladno sredstvo primarnog jezgra reaktora.
ML8.	„Prekursori”	Posebne hemikalije koje se koriste u proizvodnji eksploziva.
ML 21., 22.	„Proizvodnja”	Znači sve faze proizvodnje kao što su: inženjering proizvoda, izrada, integracija, sklapanje (montaža), inspekcija, ispitivanje i kontrola kvalitete.
ML8.	„Pogonsko gorivo”	Supstance ili smjese koje hemijskom reakcijom proizvode velike količine vrelih gasova kontrolisanom brzinom da bi se postigao mehanički rad.
ML4., 8.	„Pirotehnička sredstva”	Smjese čvrstih ili tečnih goriva ili oksidatora koji, kad se zapale, prolaze kroz snažnu hemijsku reakciju kontrolisanom brzinom u cilju dobijanja određene vremenske zadržke ili proizvodnje određene količine toplote, buke, dima, vidljive svjetlosti ili infracrvenog zračenja. Piroforne materije su podgrupa pirotehničkih supstanci koje ne sadrže oksidatore, ali se spontano zapale u dodiru sa vazduhom.
ML22.	„Potrebno”	Primijenjeno na „tehnologiju”, odnosi se samo na onaj dio „tehnologije” koji je posebno odgovoran za ostvarivanje ili premašivanje kontrolisanog nivoa performansi, karakteristika ili funkcije. Takva „potrebna” „tehnologija” može se dijeliti između više proizvoda.
ML7.	„Agensi za suzbijanje nereda”	Supstance koje, u očekivanim uslovima uporabe u svrhu suzbijanja nereda, kod ljudi velikom brzinom proizvode iritaciju čula ili onesposobljavaju fizičke efekte koji nestaju nakon kratkog vremena nakon prestanka izloženosti. Suzavci su podskup „agenasa za suzbijanje nereda”.
ML17.	„Robot”	Mehanizam za manipulaciju koji može da radi na neprekidnoj putanji ili od tačke do tačke, može da koristi senzore i ima sve sledeće karakteristike: a. multifunkcionalan je; b. sposoban je da pozicionira ili orijentiše materijal, djelove, alate ili

posebne uređaje putem promjenjivih pokreta u trodimenzionalnom prostoru;

- c. sadrži, u zatvorenoj ili otvorenoj petlji, tri ili više servo-uređaja, koji mogu uključivati i motore za koraćanje;
- d. Posjeduje mogućnost „programiranja od strane korisnika” metodom učenja/ponavljanja ili korišćenjem elektronskog računara, koje može biti programirani logički kontrolor, odnosno bez mehaničke intervencije.

Mogućnost „programiranja od strane korisnika“ znači mogućnost korisnika da ubaci, izmijeni ili zamijeni „programe“ na način koji nije:

- a. fizička promjena ožičenja ili interkonekcija ili
- b. podešavanje kontrolnih funkcija uključujući unošenje parametara.

Napomena:

Gore navedene definicije ne uključuju sljedeće uređaje:

1. *Mehanizme za manipulaciju kojima se može upravljati ručno ili daljinski;*
2. *Manipulacione mehanizme sa fiksnim sekvencama, koji su automatizovani pokretni uređaji, koji rade prema mehanički određenim programiranim pokretima. Program je mehanički ograničen pomoću fiksnih graničnika kao što su klinovi ili zupci. Redosljed kretanja i izbor putanje ili uglova ne može da varira i nije promjenljiv mehaničkim, elektronskim ili električnim sredstvima;*
3. *Mehanički upravljani manipulacioni mehanizmi sa promenljivim redosljedom (sekvencijom) koji su automatizovani pokretni uređaji i koji rade prema mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program je mehanički ograničen fiksnim, ali i podesivim graničnicima kao što su klinovi ili zupci. Redosljed pokreta i izbor putanja ili uglova je promjenljiv unutar fiksnog obrasca programa. Varijacije ili promjene programiranog uzorka (npr. promjena klinova ili zamena zubaca) u jednoj ili više osa kretanja postižu se samo mehaničkim djelovanjem;*
4. *Manipulacioni mehanizmi bez nadzora servo-uređaja, koji su automatizovani pokretni uređaji sa promenljivim redosljedom (sekvencijom) koji rade prema mehanički utvrđenim programiranim pokretima. Program može biti promenljiv, ali se redosljed (sekvencija) odvija samo na osnovu binarnog signala sa mehanički određenih električnih binarnih uređaja ili podesivih graničnika;*
5. *Skladišne dizalice (kranovi) definisane kao Kartezijanski koordinatni manipulacijski mehanizmi koji su proizvedeni kao integralni dio vertikalnog skladištenja na policama, a konstruisani su da izvlače sadržaj pregrada na policama u svrhu skladištenja ili preuzimanja.*

ML11.	„Satelitski	Sistem koji se sastoji od zemaljskih stanica, konstelacije satelita i
-------	-------------	---

	navigacioni sistem”	prijemnika koji omogućava izračunavanje položaja prijemnika na osnovu signala primljenih sa satelita. Uključuje globalne navigacione satelitske sisteme (GNSS) i regionalne navigacione satelitske sisteme (RNSS).
ML4., 11., 21.	„Softver”	Skup od jednog ili više „programa“ ili „mikroprograma“ fiksiranih na bilo kom materijalnom medijumu za snimanje. <i>Tehnička napomena 1.:</i> „Program” Skup instrukcija za izvršavanje procesa koji ima takav oblik, ili se može pretvoriti u takav oblik da ga računar može izvršiti. <i>Tehnička napomena 2.:</i> „Mikroprogram” Niz elementarnih instrukcija, koje se održavaju u posebnoj memoriji, čije izvršenje počinje unošenjem referentnih instrukcija u registar instrukcija.
ML11.	„Svemirska letjelica”	Aktivni i pasivni sateliti i svemirske sonde.
ML19.	„Kvalifikovan za upotrebu u svemiru”	Proizvod dizajniran, proizveden ili potvrđen uspješnim testiranjem kao kvalifikovan za rad na visinama većim od 100 km iznad površine Zemlje. <i>Napomena:</i> Označavanje određenog proizvoda kao „kvalifikovanog za upotrebu u svemiru“ na osnovu testiranja ne znači da su i drugi proizvodi iz iste proizvodne serije ili serije modela „kvalifikovani za upotrebu u svemiru“ ako nisu pojedinačno testirani.
ML20.	„Superprovodljivi”	Odnosi se na materijale (tj. metale, legure ili jedinjenja) koji mogu da izgube sav električni otpor (tj. mogu postići beskonačnu električnu provodljivost i sprovesti veoma visoke električne struje bez Džulova zagrijavanja.). <i>Tehnička napomena:</i> „Superprovodljivo“ stanje materijala se pojedinačno karakteriše „kritičnom temperaturom“, kritičnim magnetnim poljem koje je funkcija temperature i kritičnom gustinom struje koja je, međutim, funkcija i magnetnog polja i temperature. <i>Napomena:</i> „Kritična temperatura“ (ponekad se naziva i temperatura prenosa) određenog „superprovodljivog“ materijala je temperatura na kojoj materijal gubi sav otpor protoku jednosmerne električne struje.
ML22.	„Tehnologija”	Specifične informacije neophodne za „razvoj“, „proizvodnju“ ili „lansiranje“ određenog proizvoda. Informacije imaju oblik „tehničkih podataka“ ili „tehničke pomoći“. Identifikovana „tehnologija“ za Nacionalnu kontrolnu listu naoružanja i vojne opreme navedena je u ML22. <i>Tehničke napomene:</i> 1. „Tehnički podaci“ mogu biti u oblicima kao što su crteži, planovi, dijagrami, modeli, formule, tabele, inženjerski crteži i specifikacije,

		<p><i>priručnici i uputstva napisani ili snimljeni na drugim medijima ili napravama kao što su disk, traka, memorija samo za čitanje.</i></p> <p>2. <i>„Tehnička pomoć“ može biti u vidu instrukcija, vještina, obuke, radnog znanja i konsultantskih usluga. „Tehnička pomoć“ može uključivati prenos „tehničkih podataka“.</i></p> <p>3. <i>„Upotreba“: upotreba, instalacija (uključujući ugradnju na licu mjesta), održavanje (provjera), popravak, remont ili obnavljanje.</i></p>
ML10.	„Bespilotna letjelica“ („UAV“)	Bilo koja "letjelica" koja može da poleti i održava kontrolisan let i navigaciju bez ikakve ljudske posade.
ML21.	„Otkrivanje ranjivosti“	Postupak identifikacije ili analize ranjivosti, saopštavanja ranjivosti ili analize ranjivosti u saradnji sa pojedincima ili organizacijama nadležnim za sprovođenje ili koordinaciju sanacije radi otklanjanja ranjivosti.